

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

Studies en documenten: nr. 47
Maart 2019

Naleving door de Belgische genoteerde vennootschappen van hun verplichtingen inzake openbaarmaking van een verklaring van niet-financiële informatie

SAMENVATTING

Voorwerp en doel van de studie

Deze studie handelt over de verklaringen van niet-financiële informatie die opgenomen waren in de jaarlijkse financiële verslagen 2017 van de Belgische genoteerde vennootschappen.

Sinds boekjaar 2017 zijn bepaalde genoteerde vennootschappen inderdaad verplicht om niet-financiële informatie openbaar te maken die minstens betrekking heeft op de sociale, de personeels- en milieuaangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping.

Deze studie heeft tot doel een stand van zaken op te maken van dit onderwerp, voorbeelden van goede praktijken onder de aandacht te brengen en een aantal aanbevelingen te formuleren die ertoe strekken de presentatie en de kwaliteit van de verklaringen van niet-financiële informatie te verbeteren.

Aldus heeft de FSMA de verklaringen van niet-financiële informatie 2017 van 56 Belgische genoteerde vennootschappen onderzocht.

Belangrijkste vaststellingen

De FSMA onderstreept allereerst dat alle vennootschappen waarop deze studie betrekking heeft, niet-financiële informatie over het boekjaar 2017 hebben gepubliceerd, terwijl de Belgische wet tot omzetting van de Europese Richtlijn 2014/95/EU op 11 september 2017 is gepubliceerd¹.

De FSMA heeft onderzocht in hoeverre de vennootschappen aandacht besteden aan de diverse aspecten van onderstaande thema's:

- **Beschrijving van de activiteiten:** Weinig vennootschappen beschrijven hun activiteiten in hun verklaring van niet-financiële informatie zelf. Van de vennootschappen die hun activiteiten niet in hun verklaring van niet-financiële informatie beschrijven, verwijst slechts een beperkt aantal naar het deel van het jaarlijks financieel verslag waar die beschrijving te vinden is. Bovendien blijkt in vele gevallen niet of amper aandacht te worden besteed aan de verbanden tussen de beschrijving van de activiteiten van de vennootschappen en hun niet-financiële informatie.
- **Beleid:** De meeste vennootschappen beschrijven het beleid dat zij toepassen, hoewel geregeld informatie blijkt te ontbreken; die ontbrekende informatie betreft meer specifiek de sociale aangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie. Als het beleid wordt beschreven, blijkt die beschrijving in bepaalde gevallen niet echt te focussen op de activiteiten van de emittent en de impact ervan op niet-financiële kwesties.
- Toegepaste **zorgvuldigheidsprocedures:** Deze procedures worden veel minder vaak beschreven dan het toegepaste beleid.
- **Resultaten** van het beleid, voornaamste **risico's**, manier waarop de vennootschappen die risico's beheren, en essentiële **prestatie-indicatoren:** Wat deze punten betreft, blijken de

---

¹ Wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen.

verklaringen van niet-financiële informatie vele lacunes te vertonen. Bij de informatie die wordt verstrekt over, enerzijds, milieu- en personeelsaangelegenheden en, anderzijds, sociale aangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie, zijn de verschillen in termen van kwantiteit en kwaliteit nog opvallender dan bij de informatie die in de beschrijving van het toegepaste beleid wordt verstrekt.

Deze vaststellingen sluiten aan bij de vaststellingen in een studie die de AFM in december 2018 heeft gepubliceerd². Er wordt echter opgemerkt dat voor zowat de helft van de bestudeerde vennootschappen de verklaring over 2017 een eerste publicatie van dergelijke niet-financiële informatie betekende. Verschillende vennootschappen erkennen trouwens dat hun verklaringen van niet-financiële informatie lacunes bevatten, maar zijn voornemens om de thans nog ontbrekende informatie wel in hun volgende verklaringen van niet-financiële informatie op te nemen.

Ook heeft de FSMA onderzocht of de emittenten zich, bij de opstelling van hun verklaring van niet-financiële informatie, op één of meer erkende Europese of internationale referentiemodellen hebben gebaseerd, en, zo ja, op welk(e) model(len):

- Verschillende emittenten vermelden niet of zij zich bij de opstelling van hun verklaring van niet-financiële informatie op een erkend referentiemodel hebben gebaseerd.
- Een meerderheid van de verklaringen van niet-financiële informatie van vennootschappen die minstens één referentiemodel vermelden, is gebaseerd op het referentiemodel van het *Global Reporting Initiative* (GRI). Het tweede meest gebruikte referentiemodel is het model van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (*UN Sustainable Development Goals* of SDGs), en het derde meest gebruikte is het *Global Compact*-model van de Verenigde Naties.
- Meer dan de helft van de emittenten die zich op het GRI-referentiemodel baseren, nemen enkel een verwijzing op naar dat referentiemodel, terwijl minder dan de helft aangeeft gebruik te maken van de “Core”-optie.
- De emittenten vermelden in hun verklaring van niet-financiële informatie niet steeds expliciet of zij zich aan het GRI-referentiemodel conformeren, dan wel of zij zich er enkel laten door inspireren.
- Zo’n 60% van de emittenten die zich op het GRI-referentiemodel baseren, geeft een inhoudsopgave van de GRI-inhoud in hun verklaring van niet-financiële informatie.
- De geanalyseerde verklaringen van niet-financiële informatie die de SDGs als referentiemodel vermelden, bevatten een beschrijving van de impact van de betrokken vennootschappen op een beperkt aantal duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en niet op alle 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Opdat de verstrekte informatie nuttig zou zijn en bovendien onderling vergelijkbaar tussen de vennootschappen van bijvoorbeeld eenzelfde sector, moet die aan een aantal criteria voldoen. De FSMA heeft bestudeerd in hoeverre de verklaringen van niet-financiële informatie effectief aan die criteria voldoen:

- **Materieel:** talrijke BEL 20-vennootschappen vermelden en beschrijven de resultaten van een materialiteitsanalyse; van de andere vennootschappen doet minder dan de helft dat.

---

² Autoriteit Financiële Markten, In Balans 2018 – deel A, Themaonderzoek niet-financiële informatie in bestuursverslagen 2017, 13 december 2018.

- **Evenwichtig:**
  - De in de verklaringen van niet-financiële informatie verstrekte informatie is inhoudelijk vaak weinig evenwichtig.
  - In de meeste verklaringen van niet-financiële informatie worden uitsluitend elementen vermeld die gunstig zijn voor de vennootschappen, met name wanneer zij de genomen risicobeheermaatregelen beschrijven, of wanneer zij verslag uitbrengen over de bereikte positieve resultaten bij de toepassing van hun beleid.
  - Vaak is ook het evenwicht zoek tussen de tekstuele beschrijving en de kwantitatieve informatie.
- **Strategisch en prospectief:** Minder dan de helft van de bestudeerde verklaringen van niet-financiële informatie bevat een beschrijving van de strategie op korte, middellange en lange termijn, en koppelt die aan kwantitatieve doelstellingen voor niet-financiële kwesties.
- **Gericht op stakeholders:** Amper één derde van de emittenten geeft een beschrijving van hun interactie met de verschillende types van stakeholders, bv. via een lijst van/tabel met die interacties.
- **Consistent en coherent:**
  - Bepaalde vennootschappen vermelden verbanden tussen de informatie in hun verklaring van niet-financiële informatie en de informatie in andere delen van hun jaarlijks financieel verslag, waardoor dat jaarlijks financieel verslag coherenter en logischer wordt.
  - Tot op heden worden echter te weinig verbanden gelegd tussen de financiële en de niet-financiële informatie.

De FSMA heeft ook de informatie over de verklaringen van niet-financiële informatie onderzocht in de verslagen van de commissarissen in het kader van de wettelijke controle van de jaarrekeningen van de genoteerde vennootschappen, en in de eventuele verificatieverslagen.

- Een beperkt aantal vennootschappen heeft vrijwillig een beroep gedaan op een onafhankelijk deskundige en hem belast met de opdracht om de niet-financiële informatie te verifiëren (onafhankelijk “limited assurance” rapport).

AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIGE VERKLARINGEN VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

De studie doet een aantal aanbevelingen om genoteerde vennootschappen te ondersteunen bij de opstelling van hun toekomstige verklaringen van niet-financiële informatie, om de inhoud en de presentatie ervan te verbeteren. Hierna volgen de belangrijkste aanbevelingen:

Volledige informatie verstrekken

- De activiteiten van de vennootschap beschrijven in de verklaring van niet-financiële informatie of een koppeling weergeven naar het deel van het jaarlijks financieel verslag waarin deze beschrijving is opgenomen. De verbanden tussen de activiteiten van de vennootschap en de specifieke impact ervan op de niet-financiële thema's toelichten.
- Het **beleid** met betrekking tot elke niet-financiële aangelegenheid beschrijven op een manier die specifiek is voor de activiteiten, in plaats van op een algemene manier.
- De uitgevoerde **zorgvuldigheidsprocedures** vermelden en een beschrijving geven van de organisatie met betrekking tot het beheer van niet-financiële aangelegenheden en de rapportage aan de bestuursorganen.

- De structuur van de in de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. uiteengezette elementen volgen om ervoor te zorgen dat elk van de thema's en hun elementen goed uitgewerkt zijn in de verklaringen van niet-financiële informatie.
- Bijzondere aandacht besteden aan de **sociale aangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie**, die in de verklaringen tot nu toe minder ontwikkeld zijn.
- Verbeteren van de beschrijving van de niet-financiële **risico's**, van de vertaling van het beleid op het vlak van risicobeheer, van **prestatie-indicatoren** en van **resultaten**.
- Indien bepaalde aspecten niet van toepassing of niet relevant zijn voor een bepaalde aangelegenheid, dit dan duidelijk aangeven in de verklaring van niet-financiële informatie en de redenen daarvoor toelichten.

Zich baseren op een referentiemodel

- Duidelijk aangeven welk(e) referentiemodel(len) wordt/worden gebruikt om de verklaring van niet-financiële informatie op te stellen en deze keuze(s) toelichten.
- Vermelden in hoeverre de vennootschap aan het referentiemodel (de referentiemodellen) heeft **voldaan**.
- Ervoor zorgen dat elk jaar hetzelfde referentiemodel wordt gebruikt. Indien gebruik wordt gemaakt van een bijkomend referentiemodel of van referentiemodel wordt veranderd, de redenen voor de nieuwe keuze of verandering uitleggen.
- In het geval van het referentiemodel van het **Global Reporting Initiative**:
  - Het gebruik van de huidige versie van de GRI Sustainability Reporting Standards bevestigen.
  - De gekozen **optie**, d.w.z. “Core” of “Comprehensive”, specificeren.
  - Een voor de geselecteerde optie volledige **GRI-inhoudsopgave** opnemen.
  - Indien deze opgave is opgenomen in een document buiten de verklaring van niet-financiële informatie of op de website van de emittent, wordt in de verklaring van niet-financiële informatie een expliciete koppeling naar dit document opgenomen.
  - Vermelden of een beroep is gedaan op een **externe verificatie**.
- In het geval van het referentiemodel van de **duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties**:
  - Beschrijven hoe de prestaties worden gemeten, hoe de doelstellingen tekstueel en ook zoveel mogelijk kwantitatief worden gemeten en welke vooruitgang er van jaar tot jaar is geboekt.
  - Een verklarende tabel of lijst met een korte beschrijving opnemen van elke geselecteerde duurzame ontwikkelingsdoelstelling, evenals een toelichting van de geplande of uitgevoerde acties met betrekking tot die doelstelling.
- Indien er verschillende referentiemodellen worden vermeld, uitleggen of en in welke mate elk referentiemodel wordt gebruikt om de verklaring van niet-financiële informatie op te stellen.

Nuttige en vergelijkbare informatie verstrekken

- Een **beknopte** verklaring opstellen, waarbij **niet-significante informatie** wordt vermeden:
  - De processen beschrijven waarmee de significante onderwerpen konden worden geïdentificeerd en waaraan prioriteit is gegeven, en deze in hun context plaatsen, in plaats van een oppervlakkige beschrijving op te nemen.
  - De analyse van de materialiteit in de verklaring van niet-financiële informatie illustreren met een grafiek, bijvoorbeeld met twee assen, waarvan de ene het effect van het belang

op de activiteiten/de prestatie van de emittent en de andere het effect op de stakeholders weergeeft.

- De beoordelingen van het significant belang met regelmatige tussenpozen herzien om ervoor te zorgen dat het gepubliceerde materiaal altijd significant is.
- Zoveel mogelijk verklaringen van niet-financiële informatie op een **evenwichtige** manier opstellen:
  - Zowel de positieve aspecten van de impact van de vennootschap als de negatieve punten ontwikkelen.
  - Zo objectief mogelijk verslag uitbrengen, niet alleen over de in het afgelopen jaar geboekte vooruitgang, maar ook over de ondervonden moeilijkheden.
  - De tekstuele beschrijving van niet-financiële informatie aanvullen met kwantitatieve en grafische informatie.
- De **strategie** met betrekking tot de verschillende niet-financiële aangelegenheden op **korte, middellange en lange termijn** beschrijven:
  - Streefcijfers verstrekken en een referentiebasis specificeren.
  - De beschrijving van de doelstellingen koppelen aan de beschrijving van de te nemen maatregelen en te ondernemen stappen.
  - Om de vooruitgang in hun prestaties te meten, moeten de doelstellingen op korte, middellange en lange termijn worden vergeleken met de prestaties van de voorgaande jaren en met die van het jaar waarop het jaarlijks financieel verslag betrekking heeft.
- Bijzondere aandacht besteden aan de informatiebehoeften van de **stakeholders**, bijvoorbeeld in het kader van een materialiteitsanalyse.
- De informatie in het jaarverslag en de andere onderdelen van het jaarlijks financieel verslag als een **consistent en coherent** geheel beschouwen:
  - Verwijzingen tussen deze verschillende onderdelen opnemen, bijvoorbeeld over de activiteiten, de risicobeschrijving en de “corporate governance” van de onderneming.
  - Verbanden leggen tussen de financiële en niet-financiële informatie.
  - Alle wijzigingen in het beleid of de methodiek van verslaggeving, de redenen voor deze wijzigingen en de gevolgen ervan toelichten.

INHOUDSTAFEL

Samenvatting.....	2
Inhoudstafel	7
Deel 1: Algemeen	9
1. Context van de studie.....	9
1.1. Regelgevend kader	9
1.2. Toepassingsgebied	9
1.3. Minimuminhoud van de verklaring van niet-financiële informatie	10
1.4. Referentiemodellen.....	10
1.5. Verwijzingen naar de jaarrekeningen en aanvullende uitleg over de financiële bedragen in de jaarrekeningen.....	10
1.6. Plaats van de verklaring van niet-financiële informatie.....	10
1.7. Gereguleerde informatie	11
2. Reikwijdte van de studie	11
Deel 2: Analyse en aanbevelingen.....	13
1. Aanwezigheid, benaming en plaats van de verklaring van niet-financiële informatie	13
1.1. Aanwezigheid van de verklaring van niet-financiële informatie.....	13
1.2. Benaming van de verklaring van niet-financiële informatie	13
1.3. Plaats	14
2. Volledige informatie.....	16
2.1. Beschrijving van de activiteiten van de vennootschap	16
2.2. Beschrijving van de elementen aangaande elke niet-financiële aangelegenheid	17
3. Steun op een referentiemodel	23
3.1. Inleiding	23
3.2. Aantal referentiemodellen en frequentie	23
3.3. Type steun in het kader van het Global Reporting Initiative	29
3.4. Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN	32
3.5. Combinatie van referentiemodellen	34
4. Kenmerken van een verklaring van niet-financiële informatie.....	36
4.1. Materialiteit.....	36
4.2. Eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk.....	38
4.3. Strategisch en prospectief.....	39
4.4. Gericht op stakeholders	40

4.5.	Consistent en coherent	41
5.	Opinie van de commissaris en certificering	42
5.1	Principe.....	42
5.2	Vaststellingen	42
Deel 3:	Conclusie	44
GEPUBLICEEERDE	STUDIES.....	45

DEEL 1: ALGEMEEN

1. CONTEXT VAN DE STUDIE

1.1. Regelgevend kader

In het kader van de omzetting van de Europese richtlijn 2014/95/EU³ werd zowel in artikel 96 als in artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen⁴ een nieuwe paragraaf ingevoegd. Deze verplicht bepaalde genoteerde vennootschappen om niet-financiële informatie openbaar te maken.

De nieuwe verplichtingen dienden voor het eerst nageleefd te worden door de vennootschappen op wie zij van toepassing zijn (zie sectie 1.2) tijdens het boekjaar beginnend op 1 januari 2017 of gedurende het kalenderjaar 2017.

In het kader van haar toezicht op de door de genoteerde vennootschappen verstrekte informatie heeft de FSMA onderzocht in welke mate die vennootschappen de nieuwe bepalingen naleven. Voor de FSMA gaat het om de eerste studie over de door de genoteerde vennootschappen verstrekte niet-financiële informatie.

In juli 2017 heeft de Europese Commissie een Mededeling gepubliceerd met Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage (methodologie voor het rapporteren van niet-financiële informatie)⁵ die tot doel hebben de vennootschappen te helpen bij het bekendmaken van kwalitatief hoogstaande, relevante, nuttige consistente en meer vergelijkbare niet-financiële informatie op een wijze die veerkrachige en duurzame groei en werkgelegenheid bevordert en voor transparantie voor stakeholders zorgt⁶. De studie houdt rekening met deze niet-bindende richtsnoeren.

1.2. Toepassingsgebied

De verplichting om een verklaring van niet-financiële informatie openbaar te maken is, overeenkomstig artikelen 96, § 4, en 119, § 2 W.Venn., van toepassing op :

- (1°) organisaties van openbaar belang, als bedoeld in artikel 4/1 W.Venn., die, op de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar, de volgende criteria overschrijden:
- (2°) de drempel van een gemiddeld personeelsbestand van **500 werknemers**⁷ gedurende het boekjaar en

---

³ Europese richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober tot wijziging van richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

⁴ Zie artikel 3, 4° en artikel 5 van de wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen, *B.S.*, 11 september 2017.

⁵ *PB C*. 215 van 5 juli 2017.

⁶ Cf. richtsnoeren, p. 4.

⁷ Jaargemiddelde in voltijdse equivalenten.

- (3°) minstens één van de twee volgende criteria:

- a) balanstotaal van EUR 17 miljoen of
- b) jaaronzet van EUR 34 miljoen exclusief BTW.

De laatste twee vermelde criteria (3°) worden berekend op enkelvoudige basis, tenzij de vennootschap een moedervenootschap is.

1.3. Minimuminhoud van de verklaring van niet-financiële informatie

De verklaring van niet-financiële informatie moet informatie bevatten die minstens betrekking heeft op sociale, personeels- en milieuaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping, in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de vennootschap alsmede van de effecten van zijn activiteiten.

De informatie moet het volgende omvatten:

- a) een korte beschrijving van de activiteiten van de vennootschap;
- b) een beschrijving van het door de vennootschap gevoerde beleid met betrekking tot deze aangelegenheden, waaronder de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures;
- c) de resultaten van dit beleid;
- d) de voornaamste risico's die verbonden zijn aan deze aangelegenheden in verband met de activiteiten van de vennootschap, waaronder, waar relevant en evenredig, de zakelijke betrekkingen, producten of diensten van de vennootschap die deze gebieden mogelijk negatief kunnen beïnvloeden, en hoe de vennootschap deze risico's beheert; alsook
- e) de niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de specifieke bedrijfsactiviteiten.

1.4. Referentiemodellen

Voor het opmaken van de verklaring van niet-financiële informatie moeten de vennootschappen zich op Europese of internationale erkende referentiemodellen baseren. Zij moeten vermelden op welk(e) model(len) zij zich hebben gebaseerd.

1.5. Verwijzingen naar de jaarrekeningen en aanvullende uitleg over de financiële bedragen in de jaarrekeningen

De verklaring van niet-financiële informatie moet, waar dit passend wordt geacht, tevens de relevante verwijzingen naar en aanvullende uitleg over de financiële bedragen in de jaarrekeningen, bevatten.

1.6. Plaats van de verklaring van niet-financiële informatie

De verklaring van niet-financiële informatie wordt hetzij in het jaarverslag bij de (enkelvoudige of geconsolideerde) jaarrekeningen dan wel in een afzonderlijk verslag opgenomen. De vennootschap die de verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag heeft opgemaakt, wordt vrijgesteld van de verplichting om de niet-financiële informatie in het

jaarverslag op te nemen. Het jaarverslag maakt in dit geval melding dat de verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag is opgenomen.

1.7. Gereguleerde informatie

Overeenkomstig artikel 2, § 1, 9°, van het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt, wordt zowel de verklaring van niet-financiële informatie opgenomen in het jaarverslag als het afzonderlijke verslag als gereguleerde informatie beschouwd.

2. REIKWIJDTE VAN DE STUDIE

De studie heeft betrekking op de **Belgische** emittenten van **aandelen** en van **obligaties** die,

- op 1 november 2018, genoteerd waren op een **gereguleerde markt**,
- onderworpen waren aan toezicht door de FSMA voor wat hun jaarlijks financieel verslag betreft,
- verplicht waren een verklaring van niet-financiële informatie in hun jaarlijks financieel verslag over **boekjaar 2017 of 2017-2018** op te nemen.

De onderzochte populatie bestaat aldus uit 57 emittenten.

Eén van deze emittenten is een onderneming die beroep heeft gedaan op de vrijstelling van de verplichting om een verklaring van niet-financiële informatie op te stellen en te publiceren die geldt voor dochterondernemingen. Deze vennootschap heeft aangegeven dat haar moedervernootschap een geconsolideerd jaarverslag had opgesteld, met inbegrip van de vereiste niet-financiële informatie. Dat brengt het aantal onderzochte verklaringen op 56.

De FSMA heeft enkel emittenten in aanmerking genomen die onderworpen zijn aan de **wettelijke verplichting** om een verklaring van niet-financiële informatie te publiceren. Er is dus geen rekening gehouden met verklaringen van niet-financiële informatie die vrijwillig zijn gepubliceerd door emittenten die wettelijk niet verplicht zijn een verklaring van niet-financiële informatie te publiceren.

Van deze 56 emittenten behoren er 14 tot de BEL 20-index,⁸ 36 vennootschappen zijn genoteerd op het continusegment en 4 op de fixingmarkt van Euronext. Twee vennootschappen zijn genoteerd op een buitenlandse gereguleerde markt, namelijk Euronext Parijs. In de commentaren in de volgende hoofdstukken zijn deze twee vennootschappen opgenomen in de groep van ondernemingen die op het continusegment zijn genoteerd.

In de onderzoekspopulatie is slechts één onderneming enkel emittent van genoteerde obligaties.

De verklaring van niet-financiële informatie 2017 werd slechts in één taal onderzocht. Eventuele verschillen tussen de verschillende taalversies werden aldus niet gedetecteerd.

---

⁸ De overige zes vennootschappen die deel uitmaken van de BEL 20 zijn niet opgenomen in de scope van de studie aangezien zij niet Belgisch zijn (drie emittenten) of niet onderworpen zijn aan de verplichting om een verklaring van niet-financiële informatie te publiceren, omdat zij niet aan het criterium van het gemiddelde aantal van 500 werknemers kwamen (drie emittenten).

Gezien enkel publiek beschikbare informatie werd onderzocht, heeft de studie zich noodzakelijkerwijze beperkt tot de naleving van formele aspecten van de verklaring van niet-financiële informatie.

Ook wordt opgemerkt dat de analyse, in het kader van deze studie, van de niet-financiële informatie die door emittenten wordt verstrekt, subjectief van aard is. In vergelijking met de analyse van de jaarrekening bestaan de verklaringen van niet-financiële informatie proportioneel gezien uit meer tekstuele, minder feitelijke en gekwantificeerde informatie. Deze informatie is dus vaker voor interpretatie vatbaar.

Alleen de verklaringen van niet-financiële informatie maken het voorwerp uit van deze studie. De informatie met betrekking tot de diversiteit van de raad van bestuur werd niet onderzocht.

Deel 2 van deze studie geeft een analyse van de verklaringen van niet-financiële informatie met betrekking tot het boekjaar 2017. Het bevat ook voorbeelden van goede praktijken en aanbevelingen om de presentatie en kwaliteit van toekomstige verklaringen van niet-financiële informatie te verbeteren.

Hoofdstuk 1 handelt over de aanwezigheid, de naam en de plaats van de verklaring van niet-financiële informatie, hoofdstuk 2 over de mate waarin de vennootschappen de elementen met betrekking tot de vragen van niet-financiële informatie opnemen, hoofdstuk 3 over het gebruik van referentiemodellen, hoofdstuk 4 over de kenmerken van de verklaring van niet-financiële informatie en hoofdstuk 5 over de opinie van de commissaris en de certificering.

DEEL 2: ANALYSE EN AANBEVELINGEN

1. AANWEZIGHEID, BENAMING EN PLAATS VAN DE VERKLARING VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

1.1. Aanwezigheid van de verklaring van niet-financiële informatie

Van de 56 bestudeerde vennootschappen hadden er twee op het moment van publicatie van hun jaarlijks financieel verslag over 2017 nog geen verklaring van niet-financiële informatie bijgevoegd. Een van deze twee vennootschappen gaf echter aan dat deze verklaring van niet-financiële informatie deel zou uitmaken van een verslag over duurzame ontwikkeling dat daarna werd gepubliceerd. De andere vennootschap heeft ook een verklaring van niet-financiële informatie gepubliceerd na de publicatie van haar jaarlijks financieel verslag.

1.2. Benaming van de verklaring van niet-financiële informatie

1.2.1. Vaststellingen

Er dient te worden opgemerkt dat er verschillende titels worden gebruikt om de verklaringen van niet-financiële informatie aan te duiden. In de helft van de verklaringen gaat het om een titel zoals “Verklaring van niet-financiële informatie / Niet-financiële informatie / Niet-financiële prestatie-indicatoren”, in iets meer dan 20% van de gevallen, om een titel zoals “Duurzaamheid/Duurzaamheidsverslag/Duurzaamheidsmodel”, in 20% van de verklaringen om een titel zoals “Maatschappelijk verantwoord ondernemen / Ecologische, sociale en governance-gerelateerde verantwoordelijkheid”, en in andere gevallen om een andere benaming.

Een uitsplitsing per marktsegment waarop de betrokken vennootschap genoteerd staat, geeft het volgende resultaat:

	BEL 20	Continuumarkt en fixingmarkt	Totaal
Verklaring van niet-financiële informatie / Niet-financiële informatie / Niet-financiële prestatie-indicatoren	9%	41%	50%
Duurzaamheid / Duurzaamheidsverslag / Duurzaamheidsmodel	3,5%	19,5%	23%
Maatschappelijk verantwoord ondernemen / Ecologische, sociale en governance-gerelateerde verantwoordelijkheid	5,5%	14,5%	20%
Andere titel	7%	0%	7%
Totaal	25 %	75 %	100 %

Tabel 1 : Benaming van de verklaring van niet-financiële informatie

Ongeveer 10% van de vennootschappen gebruikt een andere titel dan verklaring van niet-financiële informatie of niet-financiële informatie, maar vermeldt in de inhoud geen verwijzing naar het wettelijk kader of de benaming van niet-financiële informatie. Dit draagt niet bij aan de duidelijkheid van de informatie.

1.2.2. Aanbeveling

Het is zinvol dat de emittenten in de titel van de passage of in de inleiding duidelijk aangeven dat dit de verklaring van niet-financiële informatie is die in overeenstemming met het wettelijk kader is opgesteld.

1.3. Plaats

1.3.1. Plaats van de verklaring van niet-financiële informatie

De verklaring van niet-financiële informatie is opgenomen in het jaarverslag bij de (statutaire of geconsolideerde) jaarrekening of kan worden opgenomen in een afzonderlijk verslag.

1.3.1.1. Jaarverslag

Er wordt opgemerkt dat van de bedrijven die hun verklaring van niet-financiële informatie niet in een afzonderlijk verslag opnemen, ongeveer 65% hun verklaring van niet-financiële informatie opneemt in het jaarverslag stricto sensu en dat ongeveer 35% het in een ander deel van het jaarlijks financieel verslag heeft opgenomen⁹.

80% van de BEL 20-vennootschappen namen hun verklaring van niet-financiële informatie op in het jaarverslag stricto sensu, terwijl dit percentage voor bedrijven van het continusegment en de fixingmarkt daalde tot minder dan 60%.

Ook is vastgesteld dat sommige emittenten in hun jaarlijks financieel verslag, bijvoorbeeld in hun inhoudsopgave, nog steeds niet expliciet aangeven welke hoofdstukken hun jaarverslag vormen en de informatie bevatten die vereist is op grond van artikel 96, respectievelijk 119 W.Venn. Er wordt aan herinnerd dat de FSMA de emittenten al sinds jaren vraagt om in hun jaarlijks financieel verslag duidelijk aan te geven welke informatie deel uitmaakt van het jaarverslag¹⁰.

1.3.1.2. Afzonderlijk verslag

Er wordt opgemerkt dat de verklaring van niet-financiële informatie voor iets minder dan 30% van de bedrijven in deze studie in een afzonderlijk verslag werd opgenomen, namelijk voor drie BEL 20-bedrijven en voor twaalf andere die genoteerd staan op het continusegment en de fixingmarkt.

Het jaarverslag moet een vermelding bevatten dat de verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag is opgesteld en dit verslag moet bij het jaarlijks financieel verslag worden gevoegd.

---

⁹ In deze studie worden de verklaringen van niet-financiële informatie die in andere delen van het jaarlijks financieel verslag zijn opgenomen dan in het jaarverslag wel in beschouwing genomen.

¹⁰ Cf. punt 5.2.1.3.3. van circulaire FSMA_2012_01.

Eén vennootschap heeft in haar jaarlijks financieel verslag echter niet expliciet verwezen naar haar verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag. Eén emittent van de BEL 20 en één emittent van het continusegment hebben in hun jaarlijks financieel verslag een expliciete verwijzing opgenomen naar een afzonderlijk verslag, maar hierbij geven zij niet duidelijk aan dat dit laatste hun verklaring van niet-financiële informatie vormt.

Ook wordt opgemerkt dat de overgrote meerderheid van deze afzonderlijke verslagen niet in één document bij het jaarlijks financieel verslag is gevoegd. Deze afzonderlijke verslagen zijn evenwel beschikbaar op de websites van de ondernemingen¹¹. Uit de studie blijkt dat veel afzonderlijke verslagen niet zijn geüpload op het eCorporate-platform.

Ook werd opgemerkt dat sommige bedrijven een duurzaamheidsverslag hebben naast een verklaring van niet-financiële informatie in hun jaarlijks financieel verslag. Zo hebben twee BEL 20-bedrijven en drie bedrijven van het continusegment een verklaring van niet-financiële informatie opgenomen in hun jaarverslag of in een ander deel van hun jaarlijks financieel verslag en hebben zij voor meer informatie verwezen naar hun afzonderlijk verslag over duurzame ontwikkeling. Een andere onderneming van het continusegment heeft in haar verklaring van niet-financiële informatie echter geen verwijzing opgenomen naar haar verslag over maatschappelijk verantwoord ondernemen, hoewel het nuttige informatie bevat, zoals een materialiteitsanalyse en de resultaten hiervan, een tabel met kruisverwijzingen naar het gebruikte referentiemodel, een beschrijving van de interactie met de stakeholders¹².

1.3.1.3. Aanbevelingen

Er wordt aan herinnerd dat de FSMA de emittenten vraagt om in hun jaarlijks financieel verslag duidelijk aan te geven welke informatie deel uitmaakt van het jaarverslag.

Voor vennootschappen die hun verklaring van niet-financiële informatie opnemen in hun jaarverslag (of, tot nu toe, in een ander deel van het jaarlijks financieel verslag) en een andere titel gebruiken dan “verklaring van niet-financiële informatie / niet-financiële informatie”, is het nuttig om aan te geven dat de verstrekte informatie overeenstemt met de verklaring van niet-financiële informatie zoals vereist door artikel 96, § 4 of 119, § 2 W.Venn.

Vennootschappen die hun verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag opstellen, worden eraan herinnerd dat zij in hun jaarlijks financieel verslag hiernaar ook moeten verwijzen. Voor emittenten die hun afzonderlijk verslag anders noemen dan een “verklaring van niet-financiële informatie”, zoals een duurzaamheidsverslag, wordt aanbevolen om in hun jaarlijks financieel verslag aan te geven dat dit afzonderlijke verslag hun verklaring van niet-financiële informatie bevat.

Emittenten worden er ook aan herinnerd dat hun afzonderlijke verslagen moeten worden geüpload op het eCorporate-platform onder de rubriek “duurzaamheidsverslag”.

---

¹¹ In deze studie zijn de afzonderlijke verklaringen van niet-financiële informatie die beschikbaar zijn op de websites van de bedrijven maar die niet bij het jaarlijks financieel verslag waren gevoegd echter wel in beschouwing genomen.

¹² Gelet op het ontbreken van een verwijzing in de verklaring van niet-financiële informatie naar het verslag over maatschappelijk verantwoord ondernemen van deze onderneming, is de informatie uit dit verslag niet in deze studie meegenomen.

Wanneer emittenten naast hun verklaring van niet-financiële informatie in het jaarverslag ook een duurzaamheidsverslag hebben, kan het nuttig zijn om een koppeling tussen de documenten op te nemen, in het bijzonder als het duurzaamheidsverslag belangrijke informatie bevat die niet in de verklaring van niet-financiële informatie is opgenomen.

1.3.2. Plaats van andere informatie met betrekking tot de verklaring van niet-financiële informatie

Er wordt opgemerkt dat een aantal emittenten voor bepaalde gegevens in hun verklaringen van niet-financiële informatie verwijzen naar:

- enerzijds andere hoofdstukken van het jaarlijks financieel verslag, bijvoorbeeld voor de beschrijving van de activiteiten en de strategie, of voor de beschrijving van de voornaamste risico's die de emittenten lopen, en
- anderzijds naar documenten die op hun website worden gepubliceerd, zoals het corporate governance charter of de interne ethische code.

Deze aanpak is aanvaardbaar. De richtsnoeren van de Europese Commissie erkennen expliciet het belang van de koppelingen en interacties tussen de informatie (connectiviteit), of het nu gaat om verschillende aspecten van niet-financiële informatie of tussen financiële en niet-financiële informatie¹³.

In deze studie is in gevallen waarin in de verklaring van niet-financiële informatie verwijzingen waren opgenomen, rekening gehouden met de informatie uit andere delen van het jaarlijks financieel verslag, uit de toelichtingen bij de jaarrekening of uit andere documenten die op de websites van de emittenten zijn gepubliceerd, zoals een ethische code, een gedragscode voor leveranciers, de informatie over duurzame ontwikkeling of de GRI-inhoudsopgave (zie sectie 3.3.2). Bij gebrek aan dergelijke verwijzingen is de eventueel nuttige informatie die elders dan in de verklaring van niet-financiële informatie zelf zou kunnen zijn opgenomen, buiten beschouwing gelaten.

2. VOLLEDIGE INFORMATIE

Vennootschappen moeten voldoen aan een minimuminhoud van niet-financiële informatie overeenkomstig de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn., met betrekking tot sociale, milieu- en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie (zie sectie 1.3).

2.1. Beschrijving van de activiteiten van de vennootschap

2.1.1. Vaststellingen

In de studie is geanalyseerd in hoeverre de vennootschappen een beschrijving van hun activiteiten opnemen. Er wordt aan herinnerd dat artikel 96, § 1 W.Venn. vereist dat de vennootschappen in hun jaarverslag ten minste een getrouw overzicht geven van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de vennootschap, alsook een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden. Als gevolg

---

¹³ Richtsnoeren, p. 5.

hiervan leggen veel vennootschappen hun activiteiten al uit in een ander deel van het jaarverslag of jaarlijks financieel verslag dan in de verklaring van niet-financiële informatie.

Er wordt opgemerkt dat slechts ongeveer 30% van de vennootschappen een beschrijving van hun activiteiten heeft opgenomen in hun verklaring van niet-financiële informatie zelf. De overgrote meerderheid van de vennootschappen neemt deze beschrijving op in een ander deel van hun jaarlijks financieel verslag. Er wordt evenwel opgemerkt dat emittenten toch lijken te vergeten in hun verklaring van niet-financiële informatie een verwijzing op te nemen naar de plaats in het jaarlijks financieel verslag waar de beschrijving van hun activiteiten is opgenomen. Ongeveer 80% van de vennootschappen die hun activiteiten niet beschrijven in hun verklaring van niet-financiële informatie zelf, hebben geen verwijzing opgenomen naar het deel van het jaarlijks financieel verslag waar die beschrijving is opgenomen.

Ook is vastgesteld dat de koppelingen tussen de activiteiten van de vennootschappen en de niet-financiële informatie ontbreken of in veel gevallen niet erg duidelijk zijn.

2.1.2. Aanbevelingen

Er wordt aanbevolen dat alle emittenten hun activiteiten beschrijven in de verklaring van niet-financiële informatie dan wel een koppeling opgeven naar het deel van het jaarlijks financieel verslag waarin een dergelijke beschrijving is opgenomen.

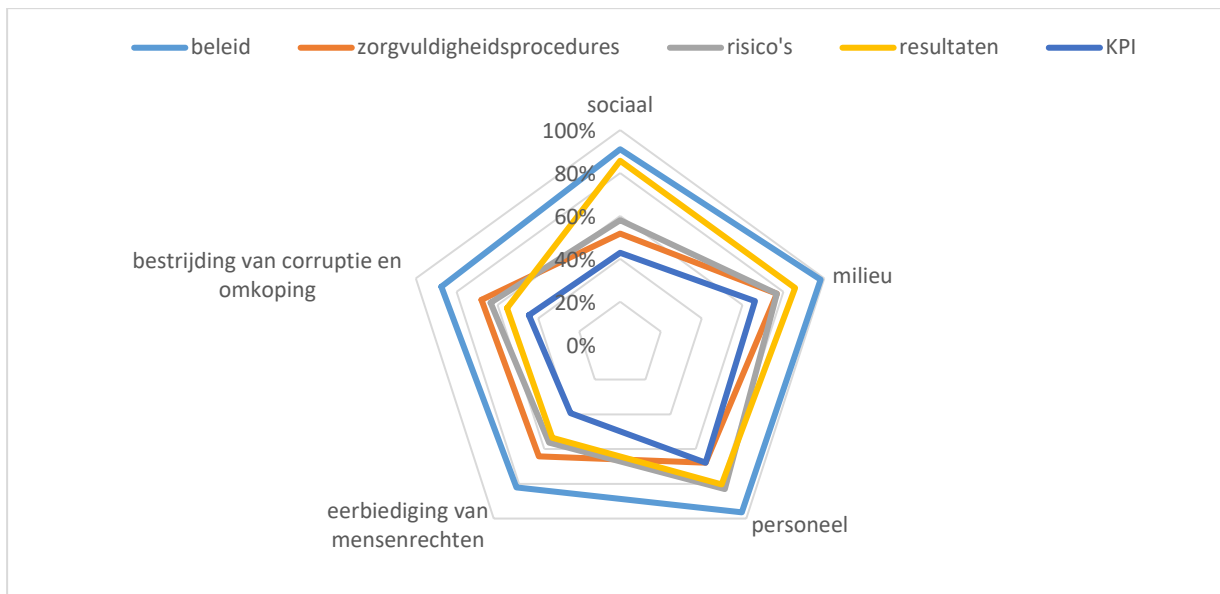
Het zou overigens nuttig zijn dat de vennootschappen de verbanden tussen hun activiteiten en de specifieke impact ervan op niet-financiële thema's toelichten.

2.2. Beschrijving van de elementen aangaande elke niet-financiële aangelegenheid

2.2.1. Overzicht

In de studie is ook geanalyseerd in hoeverre de vennootschappen per niet-financiële aangelegenheid rapporteren over elementen zoals het gevoerde beleid, de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures, de voornaamste risico's en de wijze waarop de vennootschappen deze risico's beheren, de beleidsresultaten en de niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren (KPI's).

De resultaten van deze analyse worden hieronder grafisch weergegeven.

Grafiek 1 : Opname van de niet-financiële aangelegenheden en hun elementen in de verklaringen van niet-financiële informatie

2.2.2. Gevoerd beleid

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt, beschrijft de overgrote meerderheid van de bedrijven het beleid dat zij toepassen. In sommige gevallen is deze beschrijving echter niet specifiek voor de activiteiten van de emittent en het effect ervan op de niet-financiële aangelegenheden.

De meeste vennootschappen beschrijven hoofdzakelijk hun milieu- en personeelsbeleid. Maar er kan ook meer aandacht worden besteed aan het sociaal beleid, evenals aan het beleid op het gebied van de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie.

2.2.3. Toegepaste zorgvuldigheidsprocedures

Overeenkomstig de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. gaat de beschrijving van het door de vennootschap toegepaste beleid op het vlak van niet-financiële aangelegenheden vergezeld van een beschrijving van de uitgevoerde zorgvuldigheidsprocedures. Er werd echter vastgesteld dat de zorgvuldigheidsprocedures veel minder vaak worden beschreven in de verklaringen van niet-financiële informatie dan het toegepaste beleid. Daarom werd het nuttig geacht om bij de beoordeling een onderscheid te maken tussen de beschrijving van het beleid en de beschrijving van de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures.

Op het vlak van goede praktijken kunnen deze zorgvuldigheidsmaatregelen en -procedures bijvoorbeeld gericht zijn op het identificeren van risico's, het volgen van hun evolutie en hun impact op de activiteiten en de omgeving van de vennootschap, alsook op de doeltreffendheid van de genomen maatregelen om de risico's te beheren. Deze zorgvuldigheidsmaatregelen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de veiligheid van de werknemers, de kwaliteit en de veiligheid van de producten en diensten die aan de klanten of gebruikers worden aangeboden, de beoordeling van de toeleveringsketen op het vlak van sociale aangelegenheden, milieu, mensenrechten en de bestrijding van corruptie.

Er kunnen ook verbanden worden gemaakt met corporate governance, bijvoorbeeld in de manier waarop de directie en de raad van bestuur betrokken zijn bij de niet-financiële aangelegenheden en de manier waarop zij het belang van de elementen en hun risico's beoordelen, of in de oprichting van een team dat zich met deze aangelegenheden bezighoudt en rapporteert aan het management van de vennootschap. Uit de studie blijkt dat bijna 40% van de verklaringen van niet-financiële informatie een beschrijving van deze verbanden bevat. Bij de BEL 20-vennootschappen loopt dit percentage op tot meer dan 70%. Bij de voorbeelden van goed gedrag vermelden we het creëren van een managersfunctie en een team waarin de verschillende afdelingen of activiteiten van een emittent zijn vertegenwoordigd, die bepalen op welke manier de emittent de niet-financiële aangelegenheden op het gebied van strategie, programma en opvolging aanpakt en die deze aangelegenheden aan het directiecomité en/of de raad van bestuur rapporteren.

2.2.4. Resultaten, risico's en niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren

In de verklaringen van niet-financiële informatie zijn veel lacunes vastgesteld met betrekking tot de beschrijving van de resultaten van het gevoerde beleid, de voornaamste risico's in verband met de niet-financiële aangelegenheden en de wijze waarop de vennootschappen deze risico's beheren, alsook met betrekking tot de opname van essentiële prestatie-indicatoren van niet-financiële aard.

Verschillende vennootschappen hebben echter al erkend dat zij in hun verklaringen van niet-financiële informatie deze elementen niet hebben opgenomen (zie sectie 2.2.8).

Ook wordt opgemerkt dat het onderscheid op het vlak van kwantiteit en kwaliteit van de verstrekte informatie over milieu- en personeelsaangelegenheden enerzijds, en sociale aangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie anderzijds, in het geval van deze elementen nog duidelijker naar voren komt dan in de beschrijving van het toegepaste beleid.

2.2.5. Vastgestelde lacunes op het vlak van de sociale aangelegenheden

Er wordt opgemerkt dat sociale en personeelsaangelegenheden vaak in hetzelfde deel van de verklaring van niet-financiële informatie zijn gegroepeerd. De richtsnoeren van de Europese Commissie behandelen overigens ook de thematische aspecten van deze twee aangelegenheden in één en hetzelfde hoofdstuk (hoofdstuk 4.6, b). Ze lijken dus op het eerste gezicht met elkaar verbonden te zijn. In de loop van deze studie werd echter vastgesteld dat sommige verklaringen deze twee thema's combineerden. Hoewel elk van deze twee aangelegenheden in een gemeenschappelijke titel van bepaalde verklaringen van niet-financiële informatie wordt vermeld, bleek in de praktijk dat de inhoud van de informatie alleen betrekking had op personeelsgerelateerde aspecten (bv. diversiteit, opleiding, beloning, welzijn, veiligheid en gezondheid van het personeel), maar niet op de sociale aangelegenheden die niet rechtstreeks verband houden met het personeel.

Op het vlak van goede praktijken hebben de vennootschappen, die in hun verklaringen van niet-financiële informatie sociale aangelegenheden hebben behandeld, bijvoorbeeld de impact van hun activiteiten, producten of diensten op de gezondheid, de veiligheid, het onderwijs, de opleiding of het welzijn van de consumenten, klanten en lokale gemeenschappen beschreven. Sommige vennootschappen beschrijven ook

sponsoractiviteiten of maatregelen die zijn genomen om de bescherming en ontwikkeling van lokale gemeenschappen te waarborgen.

2.2.6. Vastgestelde lacunes op het vlak van de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie

Uit de analyse blijkt ook dat veel vennootschappen, die een beschrijving hebben opgenomen van het beleid op het gebied van de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie, doorgaans geen beschrijving opnemen van de risico's die specifiek zijn voor hun activiteiten in verband met deze aangelegenheden. Er zijn maar weinig vennootschappen die de maatregelen beschrijven die zij hebben genomen om deze risico's tegen te gaan, essentiële prestatie-indicatoren identificeren die relevant zijn voor deze aangelegenheden en de resultaten van het gevoerde beleid beschrijven.

Op het vlak van risicobeheer is het een goede praktijk om te beschrijven of de onderneming een ethische code oplegt, of de werknemers zich ertoe verbinden deze na te leven en welke maatregelen worden genomen om eventuele niet-naleving op te sporen en te verhelpen. Sommige aspecten van de eerbiediging van de mensenrechten en corruptiebestrijding worden inderdaad over 't algemeen beschreven in de ethische codes voor de medewerkers en het management. Ook met betrekking tot de leveranciers is het nuttig om uit te leggen wat de selectieprocedures zijn en hoe een bedrijf zijn leveranciers aanmoedigt of verplicht om hun prestaties te verbeteren op het gebied van niet-financiële aangelegenheden, met inbegrip van die met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie.

Wat de essentiële prestatie-indicatoren betreft, omvatten de bestudeerde verklaringen van niet-financiële informatie die over deze aangelegenheden rapporteren, bijvoorbeeld het aantal werknemers die een opleiding over een ethische code hebben gevolgd en zich ertoe hebben verbonden deze na te leven, het aantal productielocaties dat voldoende reageert op een controle die deze aangelegenheden omvat, of het aantal leveranciers dat door het bedrijf of door een onafhankelijke erkende instantie aan een dergelijke controle is onderworpen.

Er kon worden vastgesteld dat meer dan 90% van de vennootschappen melding maakt van een ethische of gedragscode voor hun activiteiten en dat ongeveer 60% van de vennootschappen aangeeft dat zij hun leveranciers onderwerpen aan selectiecriteria voor duurzame ontwikkeling of een controle inzake deze aangelegenheden, uitgevoerd door de emittenten zelf of door externe organisaties.

Ook lijkt het erop dat veel bedrijven de neiging hebben om een beschrijving van de resultaten van hun beleid op het gebied van de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie te vergeten. Deze resultaten kunnen meer bepaald voortvloeien uit de toepassing van relevante essentiële prestatie-indicatoren. Op het vlak van goede praktijken vermelden sommige vennootschappen ook of ze het afgelopen jaar klachten hebben ontvangen over onethisch gedrag, mensenrechtenschendingen of fraude, of ze bepaalde zakelijke relaties hebben moeten beëindigen als gevolg van corruptie of andere ethische schendingen, of dat er juridische procedures lopen.

2.2.7. Eerste publicatie

Deze studie toont aan dat de verklaring van niet-financiële informatie over 2017 in bijna de helft van de onderzochte gevallen een eerste publicatie van dit type blijkt te zijn.

Wat de BEL 20-bedrijven betreft, lijkt dit soort informatie slechts in ongeveer 20% van de gevallen nieuw te zijn.

Met betrekking tot de vennootschappen die op het continusegment en de fixingmarkt genoteerd staan, lijkt de verklaring van niet-financiële informatie in ongeveer 55% van de gevallen een eerste publicatie van dit type te zijn.

De andere vennootschappen die in deze studie zijn opgenomen, hebben eerder al meer of minder gedetailleerde niet-financiële informatie gerapporteerd, hetzij in het kader van een geïntegreerd verslag, hetzij als onderdeel van een hoofdstuk van het jaarlijks financieel verslag met betrekking tot duurzame ontwikkeling of maatschappelijk verantwoord ondernemen van het bedrijf, hetzij in een afzonderlijk verslag.

2.2.8. Erkenning van lacunes

Verschillende vennootschappen hebben in hun verklaring van niet-financiële informatie aangegeven dat zij de analyse van de niet-financiële informatie onder deze verschillende thema's en aspecten nog niet volledig hebben afgerond. Voor sommige bedrijven waren bepaalde stappen, zoals de invoering van het beleid inzake duurzame ontwikkeling, de consistente verzameling van alle gegevens en de analyse van significante gegevens, de vaststelling van concrete doelstellingen naar aanleiding van deze analyse, alsook de implementatie van relevante essentiële prestatie-indicatoren voor de hele groep en toeleveringsketen, zich binnen hun organisatie nog in de beginfase.

Vijftien vennootschappen gaven toe dat de informatie in hun verklaring van niet-financiële informatie lacunes vertoonde, waaronder twee van de BEL 20, elf van het continusegment en twee van de fixingmarkt. Ook wordt opgemerkt dat het de bedoeling van de meerderheid van deze vennootschappen is om de ontbrekende informatie zoveel mogelijk te verstrekken in hun volgende verklaringen van niet-financiële informatie:

- Voor zes vennootschappen buiten de BEL 20 hebben deze lacunes te maken met beleid en andere elementen die specifiek betrekking hebben op sociale aangelegenheden, mensenrechten en de bestrijding van corruptie. Een ervan vermeldt ook de personeelsaangelegenheden.
- De twee BEL 20-vennootschappen leggen uit dat zij hun analyse van de significante uitdagingen en risico's zullen blijven uitdiepen, in overleg met hun respectieve stakeholders.
- Zes vennootschappen van het continusegment en één van de fixingmarkt voorzien om essentiële prestatie-indicatoren vast te stellen voor alle of voor sommige hangende aangelegenheden.

2.2.9. Het begrip “comply or explain”

2.2.9.1. Voorschriften in de wetgeving en het Wetboek van Vennootschappen

De artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. bepalen dat wanneer de vennootschap geen beleid voert met betrekking tot één of meerdere aangelegenheden (sociaal, personeel, milieu, eerbiediging van mensenrechten, bestrijding van corruptie en omkoping) , dat dan de verklaring van niet-financiële informatie een duidelijke en gemotiveerde toelichting moet bevatten waarom zij dit niet doet. De richtsnoeren van de Europese Commissie bepalen in

hoofdstuk 4.2 dat de overige vereisten inzake de opstelling van verslagen van toepassing blijven (bijvoorbeeld het bedrijfsmodel, de voornaamste risico's, enz.).

2.2.9.2. Vaststellingen

Behalve de erkenning van lacunes bij sommige emittenten (zie sectie 2.2.7), die verband houden met de nieuwigheid van de uit te voeren rapportage, bestaat de enige verklaring die in het kader van deze studie kon worden gevonden om de niet-toepassing van een beleid met betrekking tot een thematische aangelegenheid toe te lichten, in de afwijzing van dergelijk beleid na een materialiteitsanalyse. Veel vennootschappen voeren een materialiteitsanalyse uit om de thema's en elementen te identificeren die zowel voor hun activiteiten als voor hun stakeholders van belang zijn (zie sectie 4.1).

Bij de conclusies van de materialiteitsanalyse, rekening houdend met de impact van de niet-financiële aangelegenheden, heeft één vennootschap bijvoorbeeld de redenen toegelicht waarom mensenrechtanaangelegenheden niet nader worden uitgewerkt in haar verklaring van niet-financiële informatie.

Hoewel een beschrijving van elk beleid niet in elke verklaring van niet-financiële informatie is opgenomen, kon de studie, afgezien van bovenvermeld geval, geen andere duidelijke en gemotiveerde verklaringen aanwijzen waarom men dit niet had gedaan.

2.2.9.3. Conclusie en aanbevelingen

Aangezien de verklaring van niet-financiële informatie voor 2017 voor veel emittenten een eerste publicatie van dit soort informatie was en verschillende emittenten reeds de noodzaak hebben erkend om de voor de volgende verklaringen verstrekte informatie te vervolledigen, lijkt het dan ook logisch om te verwachten dat de inhoud van de verklaringen van niet-financiële informatie aanzienlijk zal verbeteren en dat zij bijgevolg beter aan de wettelijke verplichtingen zullen voldoen.

Het is voor de vennootschappen nuttig om te proberen het beleid dat zij toepassen met betrekking tot elke niet-financiële aangelegenheid te beschrijven op een manier die specifiek is voor hun activiteiten, in plaats van in het algemeen, zodat de verstrekte informatie een reële toegevoegde waarde heeft.

De vennootschappen moeten ervoor zorgen dat zij niet vergeten een beschrijving van de uitgevoerde zorgvuldigheidsprocedures op te nemen. Vennootschappen bieden ook interessante informatie wanneer zij hun specifieke organisatie beschrijven op het vlak van het beheer van niet-financiële aangelegenheden en de rapportage aan bestuursorganen.

Om ervoor te zorgen dat elk van de thema's en hun elementen goed uitgewerkt zijn in de verklaringen van niet-financiële informatie, wordt aanbevolen om de structuur van de elementen vermeld in de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. te volgen, voor zover noodzakelijk voor een goed begrip van de ontwikkeling van de zaken, de prestaties, de positie van de vennootschap en de impact van haar activiteiten.

Er zouden verbeteringen kunnen worden aangebracht in de beschrijving van de niet-financiële risico's, de vertaling van het beleid in termen van risicobeheer, prestatie-indicatoren en resultaten.

Er zou bijzondere aandacht kunnen worden besteed aan de sociale aangelegenheden, de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie, die in de verklaringen tot nu toe minder uitgewerkt zijn.

Indien bepaalde aspecten niet van toepassing of relevant zijn voor de vennootschap met betrekking tot een bepaalde aangelegenheid, of het nu gaat om de sociale, milieu- en personeelsaspecten, de eerbiediging van de mensenrechten of de bestrijding van corruptie, wordt aanbevolen dit duidelijk te vermelden in de verklaring van niet-financiële informatie en de redenen daarvoor toe te lichten.

3. STEUN OP EEN REFERENTIEMODEL

3.1. Inleiding

In het kader van deze studie werd geanalyseerd af de emittenten zich voor de opstelling van hun verklaring van niet-financiële informatie gesteund hebben op erkende Europese of internationale referentiemodellen.

De artikelen 96, § 4 en 119, § 2 C.Soc. bepalen dat de Koning een lijst kan opmaken met de Europese en internationale erkende referentiemodellen en de zorgvuldigheidsprocedures waarop de vennootschap zich mag baseren.

De FSMA stelt vast dat er nog geen dergelijk besluit bestond op het ogenblik van de openbaarmaking van de verklaringen van niet-financiële informatie met betrekking tot 2017 en evenmin op het ogenblik van de openbaarmaking van deze studie. Er bestaat wel een advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over referentiemodellen voor de verklaring van niet-financiële informatie waarin naar een ontwerp van koninklijk besluit wordt verwezen (CRB 2018-2505)¹⁴.

In de memorie van toelichting bij de wet van 3 september 2017 worden op niet-exhaustieve wijze een aantal internationaal erkende richtlijnen en standaarden opgesomd¹⁵. De richtsnoeren van de Europese Commissie bevatten in hun inleiding eveneens een lijst van kaders waarop de Commissie zich gebaseerd heeft om de beginselen en de inhoud van de richtsnoeren uit te werken¹⁶.

3.2. Aantal referentiemodellen en frequentie

3.2.1. Afwezigheid van referentiemodel

Er wordt opgemerkt dat iets minder dan 20% van de emittenten in deze studie niet meldt dat zij een erkend referentiemodel hebben gebruikt om hun verklaring van niet-financiële informatie op te stellen¹⁷. Slechts één van hen maakt deel uit van de BEL 20.

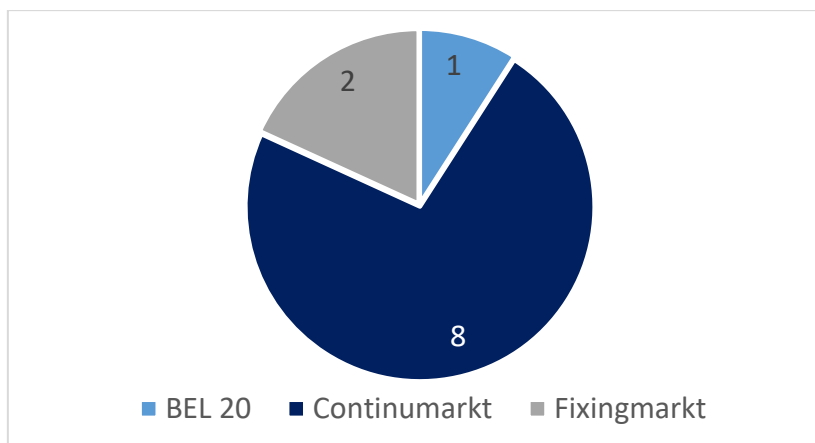
¹⁴ Het advies CRB 2018-2505 is beschikbaar op de website van de CRB.

¹⁵ *Parl. St.*, kamer, 2016-2017, 2564/1, 11-12.

¹⁶ Richtsnoeren, p. 3-4.

¹⁷ Eén emittent van het continuegment heeft in zijn verklaring slechts aangegeven dat hij lid is van het CDP. Hij werd daarom niet meegeteld in het aantal emittenten die verklaarden dat zij zich op een erkend referentiemodel hadden gesteund.

Grafiek 2: Aantal vennootschappen per marktsegment, die niet hebben vermeld dat ze zich op een erkend referentiemodel hebben gebaseerd

Vier van deze emittenten zijn van plan om zich op een erkend referentiemodel te baseren bij hun volgende verklaring van niet-financiële informatie:

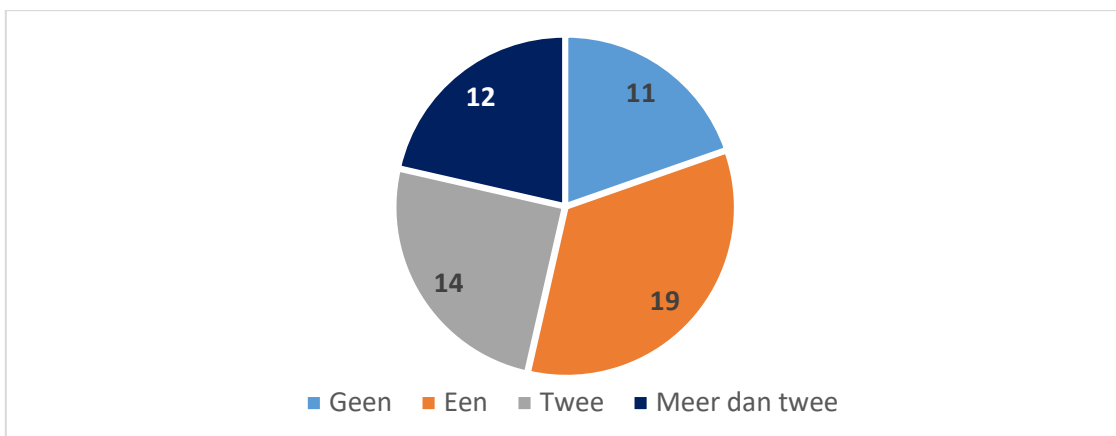
- De emittent van de BEL 20 heeft aangegeven dat hij in de toekomst wil uitgaan van twee referentiemodellen, waaronder de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative.
- Twee emittenten van het continuegment zijn eveneens van plan zich te baseren op het referentiekader van het Global Reporting Initiative en een derde heeft nog geen referentiemodel opgegeven voor zijn volgende verklaring.

Er werden ook enkele discrepanties vastgesteld tussen de inhoud van de verklaring van niet-financiële informatie en de opinie van de commissaris. Bij één emittent heeft de commissaris aangegeven dat de verklaring van niet-financiële informatie gebaseerd is op een erkend referentiemodel, maar zonder te vermelden welk. In de verklaring van niet-financiële informatie van de emittent wordt echter geen melding gemaakt van een referentiemodel. In een ander geval gaf de commissaris aan dat de emittent zich niet had gebaseerd op een erkend Europees of internationaal referentiemodel, terwijl de emittent in zijn verklaring twee referentiemodellen vermeldt.

3.2.2. Aantal referentiemodellen

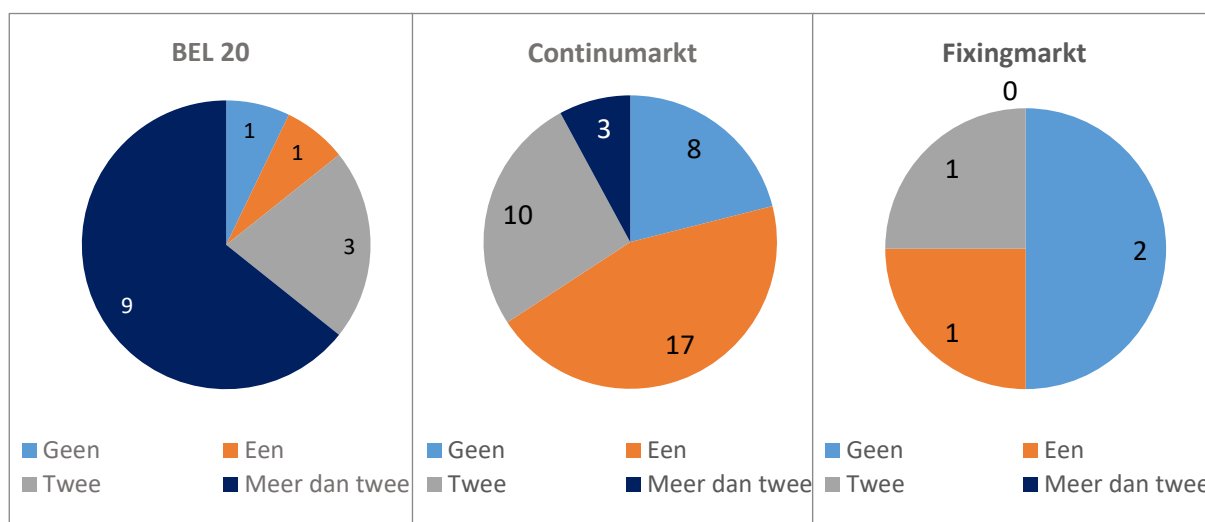
Behalve de emittenten die geen referentiemodel opgaven, vermeldden de andere 45 ten minste één referentiemodel in hun verklaring van niet-financiële informatie. Iets meer dan 40% van deze emittenten noemde slechts één referentiemodel, iets meer dan 30% twee referentiemodellen en ongeveer een kwart van deze emittenten noemde er zelfs meer dan twee.

Grafiek 3 : Aantal verklaringen van niet-financiële informatie waarin geen, één, twee of meer dan twee referentiemodellen worden vermeld

Van de emittenten die slechts één referentiemodel vermeldden, maakt bijna 90% deel uit van het continusegment. De meerderheid van de verklaring van niet-financiële informatie van de emittenten van de BEL 20 (meer dan 60%) vermeldt meer dan twee referentiemodellen, terwijl dit het geval is voor slechts een kleine minderheid (minder dan 10%) van de emittenten van het continusegment. Geen enkele emittent op de fixingmarkt vermeldde meer dan twee referentiemodellen.

Grafiek 4 : Verdeling, per marktsegment, van het aantal verklaringen waarin geen, één, twee of meer dan twee referentiemodellen worden vermeld

3.2.3. Door de vennootschappen vermelde referentiemodellen

De 45 emittenten die in hun verklaring van niet-financiële informatie minstens één referentiemodel vermeldden, verwezen naar één van de volgende referentiemodellen :

- het CDP (voorheen the Carbon Disclosure Project),
- het OESO-richtsnoer inzake de zorgvuldigheidseisen voor verantwoorde bevoorradingsketens van bodemschatten uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden, en de toevoegingen,
- het Global Reporting Initiative (GRI),

- de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de OESO,
- ISO 26000 van de Internationale Organisatie voor normalisatie,
- het International Integrated Reporting Framework (Framework van de IIRC),
- het Natural Capital Protocol,
- de Sustainability Accounting Standards Board (SASB),
- de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de Internationale Arbeidsorganisatie,
- het Global Compact van de Verenigde Naties (Global Compact),
- de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (UN Sustainable Development Goals of SDGs), Resolution of 25 September 2015 transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.

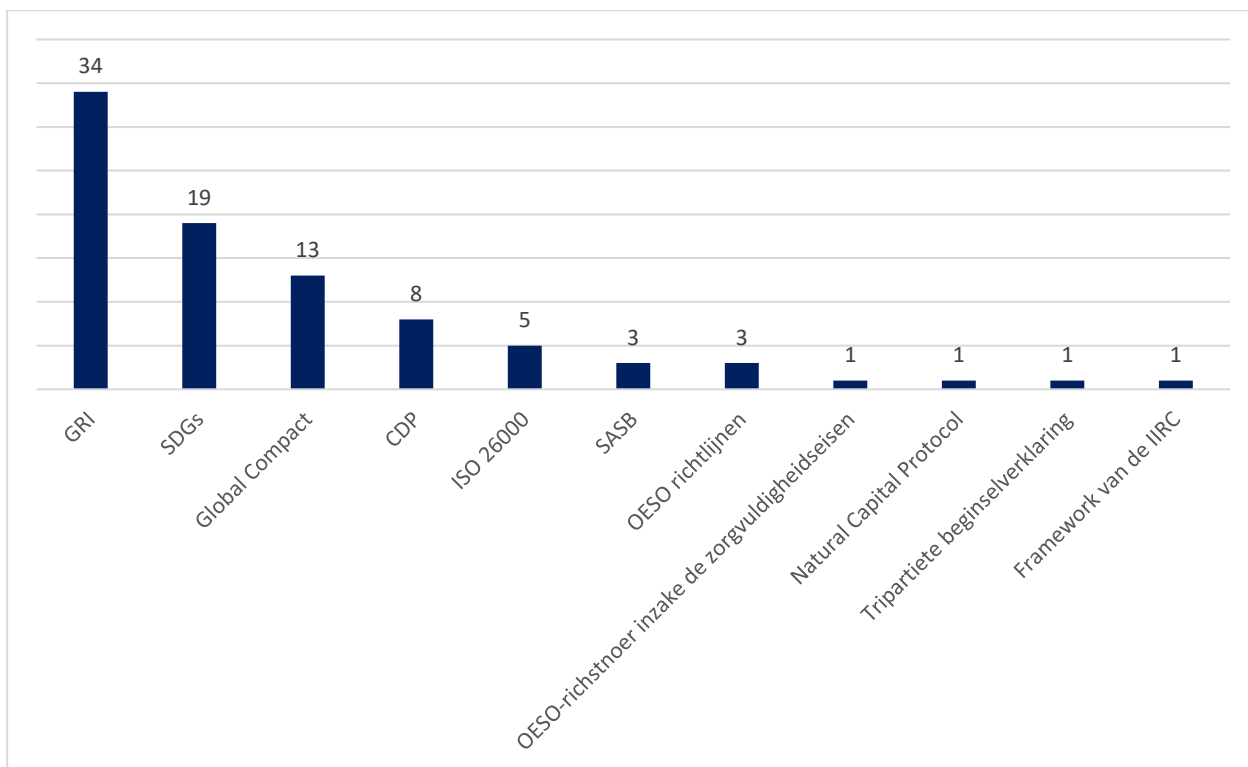
De grote meerderheid van de 45 emittenten heeft zich gebaseerd op het model van het Global Reporting Initiative¹⁸. Dit werd in meer dan 75% van de gevallen opgegeven. Het op één na meest genoemde referentiemodel in meer dan 40% van de gevallen is dat van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties¹⁹. Het referentiemodel van het Global Compact van de Verenigde Naties²⁰ werd dan weer in bijna 30% van de gevallen opgegeven.

---

¹⁸ In zijn advies CRB 2018-2505 wijst de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) erop dat het Global Reporting Initiative (GRI) op dit ogenblik wereldwijd en in België het meest gebruikte systeem voor duurzaamheidsverslaggeving is. De CRB geeft ook aan dat GRI gebaseerd is op verschillende duurzaamheidsconcepten (OESO, UN) en principes en indicatoren omvat die organisaties kunnen gebruiken om op een uniforme en transparante manier te communiceren over hun economische, ecologische en sociale prestaties, aan interne en externe stakeholders (CRB 2018-2505, p. 6).

¹⁹ In zijn voornoemd advies maakt de CRB een onderscheid tussen de zuivere rapporteringssystemen en wat eerder concepten zijn die als basis dienen voor een rapporteringssysteem. Voor de CRB is het kader van GRI een zuiver rapporteringssysteem terwijl de UN Sustainable Development Goals en het Global Compact van de VN eerder concepten zijn (CRB 2018-2505, p. 5).²⁰ In zijn voornoemd advies merkt de CRB op dat het Global Compact van de VN eerder een concept is met een lijst van principes en aldus minder rapporteringsgericht (CRB 2018-2505, p. 5).

²⁰ In zijn voornoemd advies merkt de CRB op dat het Global Compact van de VN eerder een concept is met een lijst van principes en aldus minder rapporteringsgericht (CRB 2018-2505, p. 5).

Grafiek 5: Namen van de referentiemodellen en aantal verklaringen van niet-financiële informatie waarin deze worden vermeld

De verdeling van het gebruik van de referentiemodellen volgens de marktcategoryën is als volgt:

Referentiemodellen	BEL 20	Continusegment	Fixingmarkt	Totaal
GRI	11	22	1	34
SDGs	10	7	2	19
Global Compact	7	6	0	13
CDP	5	3	0	8
ISO 26000	2	3	0	5
SASB	1	2	0	3
OESO richtlijnen	0	3	0	3
OESO-richtstnoer inzake de zorgvuldigheidseisen	1	0	0	1
Natural Capital Protocol	1	0	0	1
Tripartiete beginselverklaring	0	1	0	1
IIRC	1	0	0	1

Tabel 2 : Aantal verklaringen van niet-financiële informatie waarin de referentiemodellen vermeld worden, per marktsegment

De emittenten van de BEL 20 steunen zich voornamelijk op het **Global Reporting Initiative**. Bijna 80% van de geanalyseerde verklaringen van niet-financiële informatie van deze emittenten verwijzen ernaar. Dit percentage daalt tot ongeveer 60% van de bestudeerde verklaringen van de emittenten van het continusegment, terwijl slechts een kwart van de emittenten op de fixingmarkt ernaar verwijst.

Er wordt opgemerkt dat twee emittenten van het continusegment naar het Global Reporting Initiative hadden verwezen in de informatie die zij rapporteerden over hun duurzame ontwikkeling voor het boekjaar 2016. Zij hebben echter niet uitgelegd waarom zij in hun verklaring van niet-financiële informatie voor 2017 zich niet langer op dit referentiemodel hebben gebaseerd.

Wat de **Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties** betreft, verwijst iets meer dan 70% van de onderzochte verklaringen van niet-financiële informatie van de emittenten uit de BEL 20 ernaar. Dit is slechts het geval voor iets meer dan 15% van de onderzochte verklaringen van de emittenten van het continusegment. Anderzijds verwezen de twee emittenten op de fixingmarkt, die zich baseerden op ten minste één referentiemodel, naar de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

Wat het **Global Compact van de Verenigde Naties** betreft, heeft de helft van de emittenten van de BEL 20 een verwijzing ernaar opgenomen, terwijl de vermelding ervan slechts in iets meer dan 10% van de verklaringen van de emittenten van het continusegment voorkwam. Geen enkele emittent van de fixingmarkt verwijst naar het Global Compact van de Verenigde Naties.

In meer dan een derde van de onderzochte verklaringen vermeldden de emittenten van de BEL 20 ook het **CDP**-referentiemodel. Dit percentage daalt tot minder dan 10% van de bestudeerde verklaringen van de emittenten van het continusegment. Geen enkele emittent van de fixingmarkt verwijst naar het CDP.

In een kleiner aantal verklaringen werden andere referentiemodellen vermeld:

- In respectievelijk vijf en drie op de 56 onderzochte verklaringen werden verwijzingen gevonden naar de referentiemodellen van de ISO 26000-norm van de Internationale Organisatie voor Standaardisatie en de Sustainability Accounting Standards Board (SASB).
- De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen zijn alleen door emittenten van het continusegment vermeld.
- Daarnaast heeft één emittent van het continusegment gebruik gemaakt van de OESO-richtlijn inzake de zorgvuldigheidsplicht voor verantwoorde bevoorradingsketens van mineralen uit conflictgebieden of gebieden met een hoog risico, om rekening te houden met de specifieke kenmerken van zijn sector en van zijn activiteiten in het bijzonder.
- Ook de volgende referentiemodellen lijken slechts eenmaal genoemd te zijn in de onderzochte verklaringen van niet-financiële informatie, namelijk het Natural Capital Protocol, het referentiemodel van het IIRC en de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen.

3.2.4. Aanbevelingen

De vennootschappen worden verzocht duidelijk aan te geven op welk(e) referentiemodel(len) zij zich hebben gebaseerd bij het opstellen van hun verklaring van niet-financiële informatie. Het is nuttig om meer uitleg te geven bij de keuze voor dit (deze) referentiemodel(len).

Om de transparantie van de verstrekte informatie te vergroten, wordt aanbevolen dat de emittenten aangeven in hoeverre zij inspanningen hebben geleverd om de referentiemodellen na te leven. Zijn deze modellen slechts een bron van inspiratie of hebben de emittenten bepaalde beginselen in het bijzonder of in het algemeen toegepast?

Er wordt aanbevolen om elk jaar consistent dezelfde referentiemodellen te gebruiken om de informatie te kunnen vergelijken. Indien de emittenten besluiten om een bijkomend referentiemodel te gebruiken of tussen twee verklaringen van niet-financiële informatie van referentiemodel te veranderen, wordt aanbevolen om uit te leggen op basis waarvan de keuze voor een ander referentiemodel werd gemaakt en waarom van het eerdere referentiemodel werd afgestapt.

3.3. Type steun in het kader van het Global Reporting Initiative

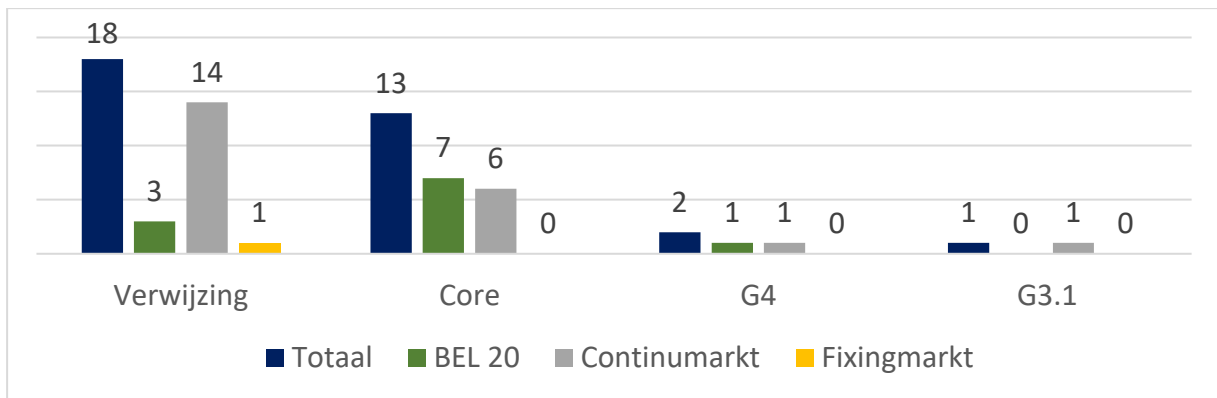
De huidige versie van het referentiemodel van het Global Reporting Initiative, de “GRI Sustainability Reporting Standards”, is in oktober 2016 gepubliceerd. De vennootschappen konden ervoor kiezen om de vorige versie, “GRI G4”, te blijven toepassen tot eind juli 2018. Vanaf dat moment was de nieuwe versie verplicht. Zij konden het dus nog gebruiken in het kader van hun verklaring van niet-financiële informatie over 2017.

Er wordt opgemerkt dat de rapportage volgens het Global Reporting Initiative referentiemodel kan worden opgesteld volgens twee opties: de “Core”-optie of de “Comprehensive”-optie.

In het kader van de studie wordt opgemerkt dat de emittenten in hun verklaring van niet-financiële informatie niet altijd aangeven of zij de “Core”- of de “Comprehensive”-optie van de GRI Sustainability Reporting Standards hebben **nageleefd**, ofwel of ze zich er alleen door hebben laten **inspireren** om deze verklaring op te stellen. Hoewel het mogelijk is dat bepaalde emittenten een bepaalde optie van dit referentiemodel hebben nageleefd, werd hiermee in deze studie alleen rekening gehouden wanneer dit in de verklaringen van niet-financiële informatie uitdrukkelijk werd vermeld. In de andere gevallen werd ervan uitgegaan dat de emittenten zich hebben laten inspireren door de GRI Sustainability Reporting Standards, zonder dat zij zich specifiek aan de “Core”- of “Comprehensive”-optie hebben gehouden.

3.3.1. GRI Sustainability Reporting Standards versus vorige versies

Van de 34 emittenten die zich op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative hebben gebaseerd, verwijst meer dan de helft er gewoon naar, terwijl iets minder dan 40% aangeeft dat zij zich hebben gebaseerd op de “Core”-optie van de GRI Sustainability Reporting Standards. Geen enkele vennootschap in deze studie heeft aangegeven gebruik te maken van de “Comprehensive”-optie van de GRI Sustainability Reporting Standards.

Grafiek 6: Aantal verklaringen van niet-financiële informatie, per marktsegment, die op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative gebaseerd zijn

Twee vennootschappen, waaronder één van de BEL 20, verwezen nog naar de vorige versie van de GRI's, de "GRI G4". Een andere vennootschap van het continusegment verwees ook in een verslag over maatschappelijk verantwoord ondernemen op haar website naar de GRI G4's. Deze vennootschap had ook een GRI-inhoudsopgave opgenomen (zie sectie 3.3.2). Er werd echter geen vermelding van dit referentiemodel opgenomen in de verklaring van niet-financiële informatie in het jaarlijks financieel verslag en er werd geen verband gelegd met het afzonderlijke verslag dat enkele maanden eerder werd gepubliceerd. Deze vennootschap werd daarom niet meegeteld in het aantal emittenten die verklaarden dat zij zich op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative hadden gesteund. Een vennootschap van het continusegment verwees ook naar een oudere versie van de GRI-richtlijnen, versie 3.1.

3.3.2. Verdeling "Core"-optie, GRI-inhoudsopgave en externe verificatie

Het aandeel emittenten die de "Core"-optie van de GRI Sustainability Reporting Standards vermelden, is veel hoger bij de BEL 20-emittenten dan bij de andere emittenten. Van de 11 BEL 20-emittenten die zich in de bestudeerde verklaringen baseerden op de GRI Sustainability Reporting Standards, gaf meer dan 60% aan dat ze de "Core"-optie hadden nageleefd, in vergelijking met slechts 25% voor alle emittenten van het continusegment en de fixingmarkt.

Wanneer een emittent zich wil baseren op het Global Reporting Initiative, moet hij een GRI-inhoudsopgave opnemen, waarin alle gebruikte normen worden gespecificeerd en alle informatie-elementen in zijn verslag worden opgesomd. Voor elk informatie-element moet de inhoudsopgave het volgende bevatten:

- het nummer van het informatie-element (voor informatie-elementen die onder de GRI-normen vallen),
- het (de) paginanummer(s) en de URL('s) voor raadpleging van de informatie in het verslag of andere gepubliceerde documenten,
- eventueel, indien toegestaan, de reden(en) waarom een vereist informatie-element niet kan worden meegedeeld²¹.

Niet alle 34 emittenten die aangeven dat zij zich op het Global Reporting Initiative hebben gebaseerd, nemen deze GRI-inhoudsopgave echter op in hun verklaring van niet-financiële informatie. Slechts ongeveer 60% heeft dat gedaan. Van deze 21 emittenten gaf ongeveer

²¹ GRI 102-55.

70% aan dat zij de “Core”-optie hadden nageleefd²². Hoewel deze studie de GRI-inhoudsopgaven niet heeft gecontroleerd, werd duidelijk dat ten minste vijf emittenten niet alle indicatoren van de “Core”-optie in hun GRI-inhoudsopgave hebben opgenomen.

Emittenten die zich baseren op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative moeten een beschrijving opnemen van hun beleid en huidige praktijk in verband met het zoeken naar **externe verificatie** (“assurance”) van hun verslaggeving. Indien een emittent gebruik heeft gemaakt van een externe verificatie om de overeenstemming van zijn verklaring van niet-financiële informatie met de GRI Sustainability Reporting Standards te verbeteren en er de geloofwaardigheid van te vergroten, moet hij een verwijzing naar het verslag van externe verificatie opnemen.

Uit de studie blijkt dat slechts ongeveer de helft van de vennootschappen die verklaren dat zij zich gebaseerd hebben op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative, aangeeft of hun verklaring van niet-financiële informatie al dan niet aan een externe verificatie werd onderworpen. Dit percentage stijgt tot ongeveer 60% voor vennootschappen die een GRI-inhoudsopgave hebben opgenomen. De overgrote meerderheid van deze vennootschappen heeft geen gebruik gemaakt van een externe verificatie of heeft een verificatie laten doen van een beperkt aantal indicatoren (zie ook hoofdstuk 5).

Een emittent van de BEL 20, die aangaf de “Core”-optie te hebben nageleefd, meldde dat hij zijn vorige jaarverslag over 2016 had onderworpen aan een externe verificatie van de GRI Review (in overeenstemming met het informatie-element 102-56 van de GRI Sustainability Reporting Standards) en dat hij de opmerkingen van deze laatste had gebruikt om de inhoud en vorm van zijn geïntegreerd verslag over 2017 (en dus zijn verklaring van niet-financiële informatie) te verbeteren. Verder kon ook worden vastgesteld dat twee auditkantoren, buiten hun mandaat als commissaris, een onafhankelijk “limited assurance” rapport hebben afgeleverd, elk voor een BEL 20-vennootschap, met betrekking tot bepaalde in de verklaring van niet-financiële informatie beschreven prestatie-indicatoren en de bevestiging van de emittenten dat hun verklaring/duurzaamheidsverslag voldoet aan de vereisten van de “Core”-optie.

3.3.3. Aanbevelingen

Voor de emittenten die vermelden dat zij zich gebaseerd hebben op het kader van het Global Reporting Initiative lijkt het zinvol om te bevestigen dat zij gebruik hebben gemaakt van de huidige versie van de GRI Sustainability Reporting Standards en om aan te geven voor welke optie zij hebben gekozen, namelijk “Core” of “Comprehensive”.

Het lijkt logisch dat als emittenten niet proberen een verklaring van niet-financiële informatie op te stellen in overeenstemming met de “Core”- of “Comprehensive”-optie van de GRI Sustainability Reporting Standards, zij ofwel het referentiemodel van het Global Reporting Initiative niet vermelden, ofwel duidelijk aangeven dat zij het als bron van inspiratie gebruiken maar niet hebben getracht de “Core”- of “Comprehensive”-optie na te leven. Indien de emittenten voor dit referentiemodel kiezen, moeten zij zich ook aan één van deze opties houden.

---

²² Er wordt opgemerkt dat één emittent heeft aangegeven dat hij zich op de “Core”-optie van de GRI G4 heeft gebaseerd.

Er wordt opgemerkt dat de emittenten die zich baseren op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative een GRI-inhoudsopgave moeten opnemen, die volledig is in vergelijking met de gekozen optie, “Core” of “Comprehensive”.

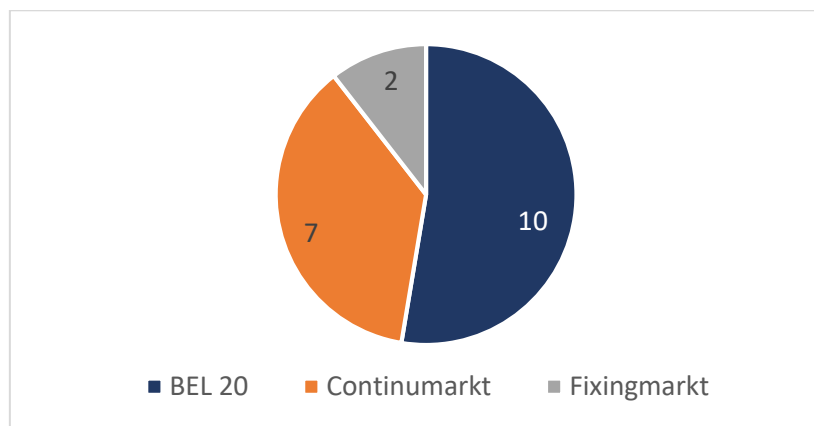
Indien een emittent de GRI-inhoudsopgave in een verslag opneemt in aanvulling op een verklaring van niet-financiële informatie opgenomen in het jaarverslag, wordt aanbevolen dat de emittent in zijn verklaring van niet-financiële informatie uitdrukkelijk verwijst naar dat aanvullend verslag.

Emittenten die zich baseren op het referentiemodel van het Global Reporting Initiative moeten ervoor zorgen dat zij aangeven of zij al dan niet gebruik hebben gemaakt van een externe verificatie.

3.4. Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN

3.4.1. Vaststellingen

Iets meer dan 30% van alle onderzochte verklaringen van niet-financiële informatie verwijzen naar de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

Grafiek 7: Aantal verklaringen van niet-financiële informatie, per marktsegment, die op het referentiemodel van de UN Sustainable Development Goals gebaseerd zijn

Het gaat om tien van de veertien BEL 20-emittenten, d.w.z. iets meer dan 70%, zeven van de 38 emittenten van het continusegment, d.w.z. minder dan 20% en de helft van de vennootschappen van de fixingmarkt, die in deze studie zijn opgenomen.

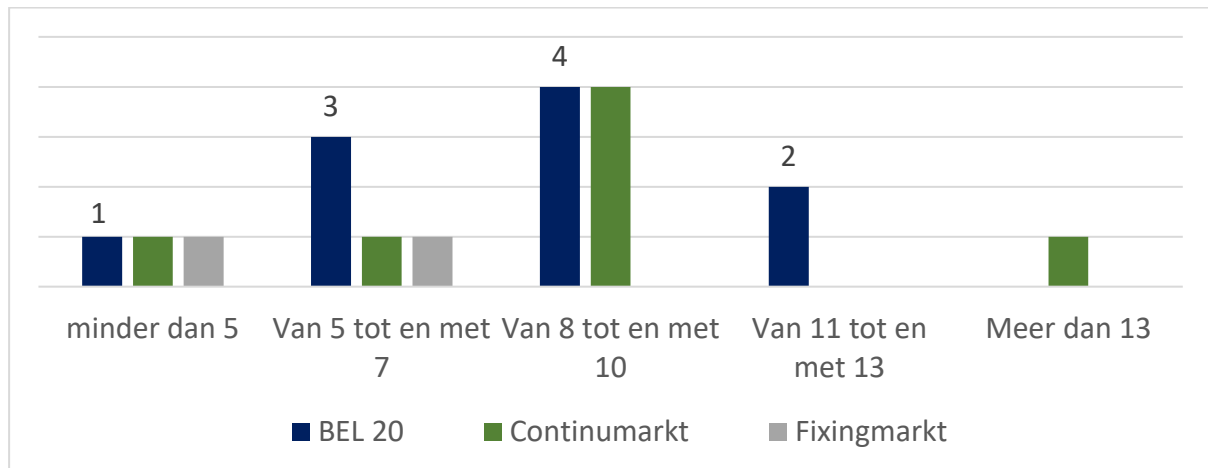
De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN bestaan uit 17 doelstellingen. Zij zijn verzameld in de Agenda 2030, die door de VN in september 2015 werd aangenomen. Deze agenda bevat 169 specifieke en gemeenschappelijke streefdoelen voor alle betrokken landen, die tegen 2030 moeten zijn bereikt, opgesplitst per duurzame ontwikkelingsdoelstelling. Deze streefdoelen beantwoorden aan de volgende algemene doelstellingen: de armoede uitroeien, de planeet beschermen en de welvaart voor iedereen waarborgen. Elk streefdoel is gekoppeld aan doelstellingen die voor 2030 zijn berekend. Ze kunnen worden onderverdeeld in vijf gebieden: mensen, welvaart, planeet, vrede, partnerschappen. Een gids voor bedrijven, de “SDG Compass”²³, illustreert de verschillende fasen van het nemen van verantwoordelijkheid voor de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

²³ <https://sdgcompass.org/>

Er wordt opgemerkt dat de geanalyseerde verklaringen van niet-financiële informatie, waarin de SDGs worden genoemd, een beschrijving bevatten van de impact van de vennootschappen op een beperkt aantal doelstellingen en niet op alle 17 doelstellingen. Eén vennootschap van het continusegment gaf overigens aan dat ze zich bij de analyse van haar interactie met haar stakeholders had laten inspireren door de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, maar noemde in haar verklaring van niet-financiële informatie geen specifieke doelstellingen.

Met uitzondering van deze laatste vennootschap hebben de emittenten tussen de vier en veertien doelstellingen geselecteerd met een meerderheid van verklaringen die tussen de vijf en tien duurzame ontwikkelingsdoelstellingen bevatten.

Grafiek 8 : Aantal geselecteerde duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, per marktsegment

Onderstaande tabel geeft elke duurzame ontwikkelingsdoelstelling weer, evenals het aantal verklaringen van niet-financiële informatie waarin deze wordt vermeld.

Aantal verklaringen	3	2	14	10	9	4
Aantal verklaringen	13	16	8	7	5	15
Aantal verklaringen	18	0	7	6	10	

Tabel 3 : Aantal verklaringen van niet-financiële informatie waarin elke duurzame ontwikkelingsdoelstelling vermeld wordt

De doelstelling die het meest in de verklaringen van niet-financiële informatie geselecteerd werd is die met betrekking tot klimaatactie (doelstelling 13). Op de tweede plaats staat de doelstelling inzake waardig werk en economische groei (doelstelling 8). Op de derde plaats komt de doelstelling betreffende verantwoorde consumptie en productie (doelstelling 12) en op de vierde plaats de doelstelling aangaande goede gezondheid en welzijn (doelstelling 3). Deze doelstellingen zijn algemeen en kunnen dus door veel vennootschappen toegepast worden. De doelstellingen 1, 2, 6 en 11 worden in vijf verklaringen van niet-financiële informatie of minder vermeld. Eén doelstelling komt helemaal niet in de bestudeerde verklaringen aan bod, met name doelstelling 14 over het leven in het water.

Ongeveer de helft van de vennootschappen die zich baseren op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties, nemen in hun verklaring van niet-financiële informatie een verklarende tabel of lijst op met een korte beschrijving van elke geselecteerde duurzame ontwikkelingsdoelstelling en een uitleg over de wijze waarop de vennootschap in overeenstemming met die doelstelling handelt.

3.4.2. Aanbevelingen

Wanneer de SDGs als referentiemodel worden gebruikt, zou het nuttig zijn dat de emittent beschrijft hoe hij zijn prestaties meet, hoe hij zijn doelstellingen tekstueel en ook zoveel mogelijk kwantitatief definieert en welke vooruitgang er jaar na jaar is geboekt. Het verdient ook aanbeveling dat de emittent uitlegt waarom hij de andere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen niet heeft gekozen, bijvoorbeeld aan de hand van de resultaten van zijn materialiteitsanalyse (zie sectie 4.1 materialiteit).

Het zou interessant zijn voor de emittenten om een verklarende tabel of lijst op te nemen met een korte beschrijving van elke geselecteerde duurzame ontwikkelingsdoelstelling en een uitleg over de wijze waarop de vennootschap in overeenstemming met die doelstelling handelt.

Indien de vennootschappen besluiten om niet langer een doelstelling te kiezen of er juist meer toe te voegen, is het aan te bevelen dat zij de redenen voor deze verandering beschrijven met betrekking tot de ontwikkeling van hun activiteiten.

3.5. Combinatie van referentiemodellen

3.5.1. Principe

Overeenkomstig de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. moeten de vennootschappen in principe alle onderwerpen behandelen, namelijk milieu-, sociale, personeelsaangelegenheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie. Indien de vennootschappen zich wensen te baseren op een referentiemodel dat een of meer specifieke gebieden bestrijkt, zullen zij echter ook de gevraagde informatie voor de andere thema's moeten verstrekken. Zo kunnen de emittenten zich op verschillende referentiemodellen baseren om hun verklaring niet-financiële informatie op te stellen.

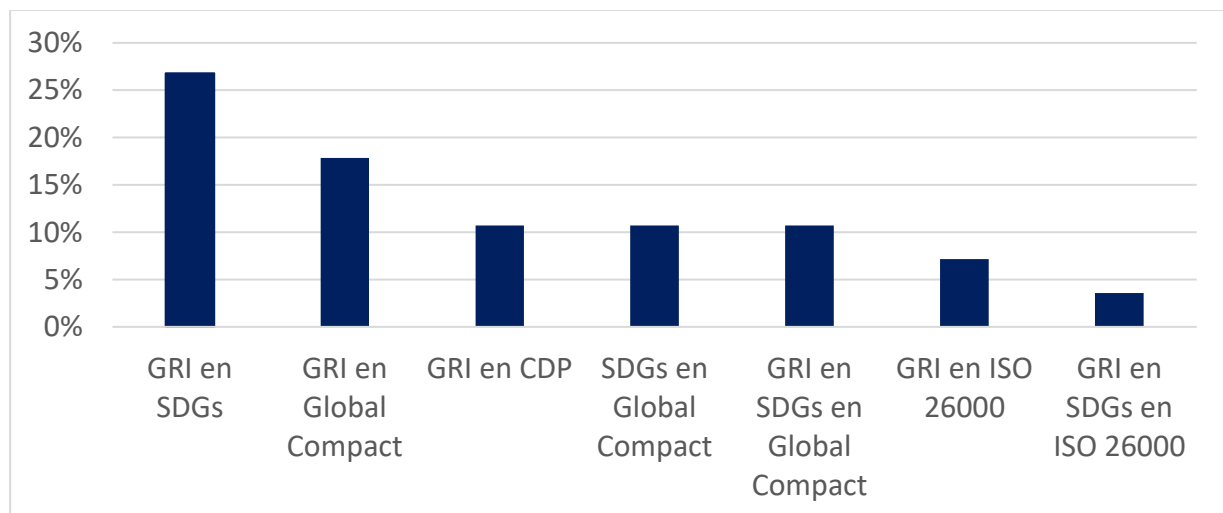
3.5.2. Vaststellingen

Het is interessant om op te merken dat 26 emittenten in hun verklaring van niet-financiële informatie twee of meer referentiemodellen hebben vermeld en dat bepaalde combinaties van referentiemodellen vaker worden vermeld dan andere.

De meest voorkomende combinaties zijn die van het referentiemodel van het Global Reporting Initiative met een ander referentiemodel. De combinatie met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties is terug te vinden in iets meer dan 25% van alle verklaringen van niet-financiële informatie die in deze studie zijn opgenomen. De combinatie met het Global Compact van de Verenigde Naties vertegenwoordigt iets minder dan 20% van de verklaringen en de combinatie met het CDP vertegenwoordigt iets meer dan 10%.

De combinatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen met het Global Compact van de Verenigde Naties vertegenwoordigt ook iets meer dan 10% van de gevallen.

De meest voorkomende combinatie van drie referentiemodellen is die van het Global Reporting Initiative, de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en het Global Compact van de Verenigde Naties, die iets meer dan 10% van de gevallen vertegenwoordigt. Dit wordt gevolgd door de combinatie van het referentiemodel van het Global Reporting Initiative, de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN en de ISO 26000-norm, in iets minder dan 5% van de verklaringen van niet-financiële informatie.

Grafiek 9: Frequentie van de combinaties van referentiemodellen, die in de verklaringen van niet-financiële informatie vermeld worden

Er wordt echter opgemerkt dat de vennootschappen niet specificeren of zij zich op elk van deze referentiemodellen hebben gebaseerd voor hun verklaring van niet-financiële informatie in hun geheel of voor welke onderdelen in het bijzonder.

3.5.3. Aanbeveling

Als een vennootschap in haar verklaring van niet-financiële informatie meerdere referentiemodellen vermeldt, zou het nuttig zijn om uit te leggen of en in welke mate zij zich voor haar verklaring op elk van deze referentiemodellen heeft gebaseerd.

4. KENMERKEN VAN EEN VERKLARING VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

4.1. Materialiteit

4.1.1. Principe

Zoals vermeld in de richtsnoeren van de Europese Commissie worden de vennootschappen verplicht om relevante en nuttige informatie bekend te maken die noodzakelijk is om inzicht te verwerven in hun ontwikkeling, prestaties, positie en de impact van hun activiteiten, in plaats van een volledig, gedetailleerd verslag²⁴. Overweging 8 van de Europese richtlijn 2015/95/EU voorziet op zijn beurt dat de ondernemingen afdoende informatie moeten verstrekken over aangelegenheden die zeer waarschijnlijk tot de verwerking van belangrijke risico's op ernstige effecten zullen leiden, evenals over ernstige effecten die zich reeds hebben voorgedaan²⁵.

Gelet op de diversiteit aan sociale en milieuaspecten en aspecten met betrekking tot het personeel en governance, is een eerste stap, die voor de bedrijven essentieel lijkt om hun verklaring van niet-financiële informatie op te stellen, de materialiteitsanalyse van de verschillende aangelegenheden, zowel vanuit het interne standpunt van de vennootschap als vanuit het externe standpunt van de stakeholders (zie ook sectie 4.4. over de informatie gericht op stakeholders).

Bij deze analyse zal dus rekening worden gehouden met de contextuele situatie van de emittent, de impact van zijn activiteiten, de verwachtingen van de stakeholders en de bijzondere kenmerken van de sector waarin de emittent actief is²⁶. Dit maakt het mogelijk om relevante en belangrijke onderwerpen voor de vennootschap en haar stakeholders te identificeren. De emittenten kunnen dan de risico's en kansen die daaruit voortvloeien beter identificeren en zo hun actieplan en doelstellingen definiëren.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat het beginsel van de materialiteitsanalyse door verschillende referentiemodellen wordt toegepast, bijvoorbeeld het referentiemodel van het Global Reporting Initiative, alsook dat van de SASB en de IIRC.

4.1.2. Vaststellingen

Hoewel de materialiteitsanalyse nu deel uitmaakt van de standaardpraktijk bij het bepalen van thema's en doelstellingen met betrekking tot niet-financiële informatie, passen nog niet alle vennootschappen die onderworpen zijn aan de verplichting om een verklaring van niet-financiële informatie op te nemen, deze toe ofwel voeren zij dit nog niet gedetailleerd uit. Meer dan 70% van de verklaringen van niet-financiële informatie van de vennootschappen van de BEL 20 die in deze studie zijn opgenomen, nemen de resultaten van een materialiteitsanalyse op in hun verklaring van niet-financiële informatie, terwijl slechts ongeveer 45% van de andere vennootschappen ze beschrijven.

Bepaalde emittenten illustreren de materialiteitsanalyse in hun verklaring van niet-financiële informatie met een grafiek, bijvoorbeeld met twee assen, waarvan de ene het effect van het

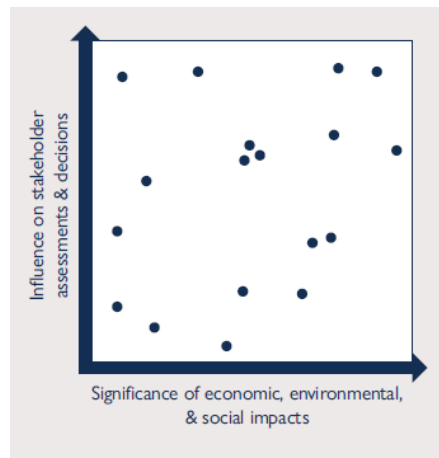
---

²⁴ Richtsnoeren, p. 2.

²⁵ PB L. 330 van 15 november 2014, p. 2.

²⁶ Cf. Richtsnoeren, p. 5.

belang op de activiteiten/de prestatie van de vennootschap en de andere het effect op de stakeholders weergeeft. Een dergelijke grafiek bevordert de leesbaarheid en focust de aandacht.

Bron: GRI 101-1.3

Er wordt opgemerkt dat meer dan 35% van de BEL 20-vennootschappen een grafiek heeft gebruikt om de resultaten van de materialiteitsanalyse in hun verklaring van niet-financiële informatie te illustreren, terwijl slechts ongeveer 20% van de andere op de gereguleerde markt genoteerde vennootschappen zo'n grafiek heeft gebruikt.

4.1.3. Aanbevelingen

Er wordt aanbevolen dat de informatie die in de verklaring van niet-financiële informatie verstrekt wordt, beknopt is en geen onbeduidende informatie bevat. De verklaringen van niet-financiële informatie moeten worden ontdaan van generieke, voor de emittent niet-specifieke en irrelevante informatie, minder belangrijke details en informatie. Ook herhalingen moeten zoveel mogelijk worden vermeden, zodat de materiële informatie duidelijk naar voren komt en niet wordt overspoeld door de gegevensstroom.

Het is interessant om de processen te beschrijven waarmee materiële onderwerpen konden worden geïdentificeerd en waaraan prioriteit is gegeven, en deze in hun context te plaatsen, in plaats van een oppervlakkige beschrijving op te nemen. Bij de beschrijving van trends is het dan ook nuttig om zich niet te beperken tot een algemene beschrijving, buiten de vennootschap om, maar om de trends vanuit het standpunt van de vennootschap te beschrijven door de manier waarop de activiteiten van de vennootschap door deze trends worden beïnvloed of eraan deelnemen, verder uit te diepen.

Het is ook informatief om de materialiteitsanalyse in de verklaring van niet-financiële informatie te illustreren met een grafiek, bijvoorbeeld met twee assen, waarvan de ene het effect van het belang op de activiteiten/de prestatie van de emittent en de andere het effect op de stakeholders weergeeft.

Verder is het nuttig dat de beoordelingen van het significant belang met regelmatige tussenpozen worden herzien om ervoor zorgen dat het gepubliceerde materiaal nog steeds significant is.

4.2. Eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk

4.2.1. Principe

Er is een groeiende behoefte aan betrouwbare en meetbare gegevens over duurzame ontwikkeling om te zorgen voor transparantie en betere mogelijkheden voor kwantificering. Er moet nog aanzienlijke vooruitgang worden geboekt om de nauwkeurigheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de processen voor het verzamelen en rapporteren van niet-financiële gegevens te waarborgen.

De richtsnoeren van de Europese Commissie geven een definitie van wat onder eerlijke, evenwichtige en begrijpelijke informatie in de verklaring van niet-financiële informatie wordt verstaan²⁷. Volgens een brochure van het VBO²⁸ moet de verklaring « *alle beschikbare en betrouwbare gegevens in aanmerking nemen en getrouw weergeven, rekening houdend met de informatiebehoeften van de stakeholders. De vennootschap moet de informatie op onbevooroordeelde wijze voorstellen en licht ook de reikwijdte en de grenzen van de bekendgemaakte informatie toe ...* ».

4.2.2. Vaststellingen

Deze studie toont aan dat de informatie in de verklaringen van niet-financiële informatie zeer vaak **onevenwichtig** is. In het merendeel van deze verklaringen worden alleen **elementen** vermeld **die gunstig zijn** voor de vennootschappen, met name wanneer zij de genomen risicobeheermaatregelen beschrijven, of wanneer zij verslag uitbrengen over de bereikte positieve resultaten bij de toepassing van hun beleid. De verklaringen van niet-financiële informatie bevatten zeer weinig of zelfs geen informatie over de punten waarop de vennootschap faalt, waar zij nog moet verbeteren of wanneer zij een verwachte doelstelling niet heeft gehaald. Er wordt opgemerkt dat de meeste vennootschappen alleen de positieve aspecten van hun bijdrage aan de niet-financiële aangelegenheden beschrijven, bijvoorbeeld met betrekking tot milieubehoud, gezondheid, onderwijs, welvaart, cultuur, maar niet de negatieve aspecten, bijvoorbeeld met betrekking tot vervuiling, gezondheid, corruptie, niet-eerbiediging van de mensenrechten.

Wat goede praktijken betreft, beschrijft een klein aantal emittenten enkele zwakke punten in de verklaring van niet-financiële informatie. Eén emittent legt bijvoorbeeld uit dat hij tot nu toe te weinig aandacht heeft besteed aan zijn CO₂-uitstoot of afvalrecycling en daarom maatregelen op dit gebied moet nemen. Andere emittenten leggen uit dat, hoewel hun doel is om hun energieverbruik, gasemissies of afvalproductie te verminderen, sommige van hun essentiële prestatie-indicatoren het afgelopen jaar zijn toegenomen. Vervolgens proberen zij de redenen voor deze toenames of overschrijdingen van de vastgestelde drempels en de te nemen maatregelen toe te lichten. Verscheidene emittenten melden het afgelopen jaar dodelijke of ernstige ongevallen binnen hun groep, hoewel zij een “nul-ongevallenbeleid” hadden ingevoerd. Vervolgens lichten zij de aanvullende maatregelen toe die zij hebben genomen of van plan zijn te nemen om de veiligheid te waarborgen. Een emittent kan ook

---

²⁷ Richtsnoeren, p. 7.

²⁸ “Niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit – Toelichting voor Belgische vennootschappen”, VBO, IBR, Belgische vereniging van beursgenoteerde vennootschappen en Eubelius, 2018, p. 15.

vermelden dat het personeelsverloop (“turnover”) is gestegen of problematisch kan worden voor een goed beheer van zijn activiteiten, terwijl het zijn doel is dit te verminderen.

Vaak ook ontbreekt het verband tussen de tekstuele beschrijving en de kwantitatieve informatie in de verklaringen van niet-financiële informatie. Slechts iets meer dan de helft van de verklaringen van niet-financiële informatie lijkt een **evenwicht te zoeken in de presentatie van kwalitatieve en kwantitatieve informatie**. Dit percentage stijgt tot iets meer dan 70% van de verklaringen, wanneer alleen rekening wordt gehouden met de vennootschappen van de BEL 20.

4.2.3. Aanbevelingen

Het is belangrijk dat de verklaringen van niet-financiële informatie zo evenwichtig mogelijk worden opgesteld, waarbij zowel de positieve aspecten van de impact van de vennootschap als de negatieve aspecten worden ontwikkeld. Het is dus nuttig dat de emittenten zo objectief mogelijk verslag uitbrengen, niet alleen over de in het afgelopen jaar geboekte vooruitgang, maar ook over de ondervonden moeilijkheden.

Ook wordt aanbevolen om de tekstuele beschrijving van de niet-financiële informatie aan te vullen met kwantitatieve informatie en relevante illustraties (bv. tabellen en grafieken die het mogelijk maken de cijfers en percentages weer te geven en zo veranderingen in de resultaten en te bereiken doelstellingen te visualiseren).

4.3. Strategisch en prospectief

4.3.1. Beginselen

Volgens de richtsnoeren van de Europese Commissie wordt van de verklaring inzake niet-financiële informatie verwacht dat zij inzichten geeft in het bedrijfsmodel, de bedrijfsstrategie van de onderneming en de implementatie ervan, en dat de implicaties op korte, middellange en lange termijn van de gerapporteerde informatie worden toegelicht²⁹.

4.3.2. Vaststellingen

Uit de studie blijkt dat minder dan de helft van de bestudeerde verklaringen van niet-financiële informatie de strategie op korte, middellange en lange termijn beschrijft en deze in verband brengt met gekwantificeerde doelstellingen met betrekking tot de niet-financiële aangelegenheden. Dit percentage stijgt echter in het geval van BEL 20-vennootschappen, waarvoor ongeveer 80% van de verklaringen dit soort informatie bevat.

Wat goede praktijken betreft, nemen bepaalde emittenten een tabel op met de doelstellingen die zij voor zichzelf hebben vastgesteld voor de korte, middellange en lange termijn en de bijbehorende essentiële prestatie-indicatoren. Ze vergelijken de tot nu toe behaalde resultaten met deze doelstellingen en geven aan of ze het afgelopen jaar positieve veranderingen hebben bewerkstelligd en of ze al dan niet op schema zijn met hun planning. In het laatste geval geven sommige emittenten de redenen voor de vertraging aan en vermelden zij wat zij van plan zijn hieraan te doen.

---

²⁹ Richtsnoeren, p. 8.

4.3.3. Aanbevelingen

Het is nuttig dat de vennootschappen hun strategie met betrekking tot de verschillende niet-financiële aangelegenheden op korte, middellange en lange termijn beschrijven en deze vertalen in gekwantificeerde doelstellingen, met vermelding van een referentiebasis. De beschrijving van deze doelstellingen kan dan gekoppeld worden aan de beschrijving van de maatregelen en stappen die zij moeten nemen om dit te bereiken.

Om de vooruitgang in hun prestaties te meten, wordt aanbevolen om de doelstellingen op korte, middellange en lange termijn te vergelijken met de prestaties van de voorgaande jaren en met die van het jaar waarop het jaarlijks financieel verslag betrekking heeft. De vennootschap zou ook kunnen uitleggen in welke mate zij haar doelstellingen op korte termijn of die van het voorgaande jaar reeds heeft bereikt, of waarom haar doelstellingen niet konden worden bereikt. Het lijkt ook logisch dat de vennootschap de maatregelen beschrijft die ze van plan is te nemen om weer op schema te komen of een specifieke situatie aan te pakken.

4.4. Gericht op stakeholders

4.4.1. Beginselen

Volgens de richtsnoeren van de Europese Commissie wordt van ondernemingen verwacht dat zij de informatiebehoeften van alle relevante stakeholders in aanmerking nemen en dat zij zich richten op de informatiebehoeften van de stakeholders als een collectieve groep³⁰.

4.4.2. Vaststellingen

Van de geanalyseerde verklaringen van niet-financiële informatie bevat slechts ongeveer 30% een beschrijving van de interactie van de vennootschappen met elk type stakeholder en eventueel een lijst of tabel van deze interacties. Dit percentage stijgt tot ongeveer 50%, als alleen BEL 20-emittenten in aanmerking worden genomen.

Bovendien neemt slechts ongeveer 20% van de emittenten, van wie de verklaringen van niet-financiële informatie in deze studie worden geanalyseerd, de informatiebehoeften van de stakeholders op in een materialiteitsanalyse, waarvan zij de resultaten grafisch weergeven (zie ook sectie 4.1.2). Dit percentage stijgt tot ongeveer 30% in de groep van de BEL 20-emittenten.

4.4.3. Aanbevelingen

Om ervoor te zorgen dat de niet-financiële informatie een reële toegevoegde waarde heeft voor beleggers en andere stakeholders van de emittenten, is het belangrijk dat zij met de informatiebehoeften van deze partijen rekening houden.

Het is nuttig dat de emittenten deze behoeften in aanmerking nemen in het kader van een materialiteitsanalyse en de resultaten grafisch weergeven.

---

³⁰ Richtsnoeren, p. 9.

4.5. Consistent en coherent

4.5.1. Beginselen

De thematische aspecten van de verklaring van niet-financiële informatie zijn vaak met elkaar verbonden. Een milieuprobleem in verband met de activiteiten, producten of toeleveringsketen van een vennootschap kan bijvoorbeeld ook gevolgen hebben voor de veiligheid en/of gezondheid van de consumenten, werknemers of leveranciers, of voor de reputatie van het bedrijf. De richtsnoeren van de Europese Commissie bevelen in dit verband de vennootschappen aan een duidelijk, eerlijk en veelomvattend beeld te geven dat alle relevante aspecten van een aangelegenheid omvat³¹.

Overigens moet het jaarverslag worden beschouwd als één evenwichtig en samenhangend geheel van informatie³².

Overeenkomstig de artikelen 96, § 4 en 119, § 2 W.Venn. bevat de verklaring van niet-financiële informatie in voorkomend geval ook de relevante verwijzingen naar de in de jaarrekening vermelde financiële bedragen en de aanvullende toelichtingen daarbij.

De richtsnoeren van de Europese Commissie bepalen dat van vennootschappen wordt verwacht dat zij alle veranderingen in het rapportagebeleid of de rapportagemethodologieën en de effecten ervan toelichten (bijvoorbeeld door het aanpassen van oudere informatie en duidelijk tonen van het effect van veranderingen in het rapportagebeleid of de rapportagemethodologieën)³³.

4.5.2. Vaststellingen

Wat goede praktijken betreft, verwijzen sommige vennootschappen, die hun verklaring van niet-financiële informatie koppelen aan andere delen van het jaarlijks financieel verslag, in hun verklaring bijvoorbeeld naar de beschrijving van hun activiteiten, geïdentificeerde risico's, management- en interne controleprocessen of andere informatie over duurzame ontwikkeling of maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Uit de studie is echter gebleken dat er tot op heden te weinig verbanden worden gelegd tussen de financiële en de niet-financiële informatie. Slechts een kleine minderheid van de verklaringen van niet-financiële informatie bevat verwijzingen naar de financiële bedragen in de jaarrekening. In termen van goede praktijken kunnen de vennootschappen bijvoorbeeld het aandeel van de investeringen in verband met niet-financiële aangelegenheden (bv. milieu-aangelegenheden) in hun totale investeringen vermelden. In de verklaringen van niet-financiële informatie kan bijvoorbeeld worden verwezen naar de financiële staten en de toelichtingen daarbij inzake financiële voorzieningen voor milieu- en juridische risico's. Bepaalde vennootschappen vermelden hun bijdragen ten aanzien van hun stakeholders (bijdragen voor het personeel in termen van salaris en vormingskosten, bijdragen aan leveranciers, bijdragen aan regeringen in het kader van de betaling van belastingen en taksen, bijdragen aan aandeelhouders in termen van nettowinst en dividenduitkering, bijdragen aan de maatschappij in termen van giften en investeringen). Die bijdragen kunnen in verband

---

³¹ Richtsnoeren, p. 14.

³² Richtsnoeren, p. 9.

³³ Richtsnoeren, p. 9.

worden gebracht met de bedragen die in de financiële staten worden vermeld (bv. de omzet, de operationele kosten).

4.5.3. Aanbevelingen

Er wordt aanbevolen dat de vennootschappen de informatie in hun jaarverslag en andere onderdelen van het jaarlijks financieel verslag als een consistent en coherent geheel beschouwen. Hiertoe is het nuttig om verwijzingen tussen deze verschillende onderdelen op te nemen. Het is raadzaam om in de verklaring van niet-financiële informatie relevante verwijzingen op te nemen, in het bijzonder naar de beschrijving van de activiteiten van de vennootschap, de beschrijving van de risico's en de corporate governance van de onderneming, waar de management- en interne controleprocessen worden ontwikkeld. De vennootschappen moeten ook trachten verbanden te leggen tussen de niet-financiële informatie en de gevolgen daarvan voor de financiële gegevens, en vice versa.

De vennootschappen moeten er eveneens op toezien dat zij alle wijzigingen in hun beleid of methode van verslaggeving, de redenen voor deze wijzigingen en de gevolgen ervan toelichten (zie ook sectie 3.2.4).

5. OPINIE VAN DE COMMISSARIS EN CERTIFICERING

5.1 Principe

Overeenkomstig de voorschriften van artikel 144, § 1, 6° W.Venn., respectievelijk artikel 148, § 1, 5° W.Venn., bevat het verslag van de commissaris een oordeel dat aangeeft of het jaarverslag in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en of het is opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 W.Venn. (respectievelijk artikel 119). Indien de verklaring van niet-financiële informatie wordt opgenomen in een afzonderlijk verslag, bevat het verslag van de commissaris een oordeel dat aangeeft of dit afzonderlijk verslag de vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar.

5.2 Vaststellingen

Met betrekking tot twee emittenten wordt opgemerkt dat er geen oordeel van de commissaris over de niet-financiële informatie kon worden gevonden.

In meer dan 85% van de onderzochte verslagen gaven de commissarissen aan dat de vennootschappen zich voor het opstellen van hun verklaring van niet-financiële informatie op een referentiemodel hadden gebaseerd.

	Vermelding over het gebaseerd zijn op een referentiemodel				Geen vermelding			
	Totaal	BEL 20	Continu	Fixing	Totaal	BEL 20	Continu	Fixing
Aantal	48	13	32	3	8	1	6	1

Tabel 4 : Aantal verslagen van de commissaris waarin er een vermelding staat dat de verklaring van niet-financiële informatie op een referentiemodel gebaseerd is, per categorie van emittenten

Voor twee vennootschappen waren er op het moment van de publicatie van het financiële jaarverslag 2017 geen verklaringen van niet-financiële informatie beschikbaar. De commissarissen hebben een opmerking gegeven over het ontbreken van deze verklaring en konden zich daarom niet uitspreken over het gebruik van een referentiemodel.

Naast de hierboven beschreven opinie van de commissaris maken sommige vennootschappen, op vrijwillige basis en met het oog op het vergroten van de betrouwbaarheid van de informatie verstrekt in hun verklaringen van niet-financiële informatie, gebruik van een onafhankelijke deskundige (waaronder een bedrijfsrevisor buiten het kader van zijn mandaat als commissaris) om een verificatie-opdracht uit te voeren met betrekking tot de niet-financiële informatie. De verificatie van de niet-financiële informatie kan worden uitgevoerd met verschillende niveaus van zekerheid met betrekking tot alle gegevens of tot een deel van de gebruikte indicatoren.

In totaal negen verklaringen van niet-financiële informatie bevatten een onafhankelijk “limited assurance” rapport met betrekking tot een selectie van informatie, en meer specifiek over bepaalde gebruikte essentiële prestatie-indicatoren, waaronder drie verklaringen van emittenten van de BEL 20 en zes emittenten van het continusegment.

DEEL 3: CONCLUSIE

De Belgische genoteerde vennootschappen die onderworpen zijn aan de verplichtingen van de artikelen 96, § 4 of 119, § 2 W.Venn. moesten in 2018 voor het eerst een verklaring van niet-financiële informatie publiceren in hun jaarlijks financieel verslag.

Alle in deze studie opgenomen vennootschappen hebben niet-financiële informatie over het boekjaar 2017 gepubliceerd. De overgrote meerderheid heeft deze informatie in de jaarlijkse financiële verslagen over het boekjaar 2017 opgenomen, op enkele uitzonderingen na, die deze later hebben gepubliceerd.

Hoewel de meerderheid van de vennootschappen in hun verklaring van niet-financiële informatie een beschrijving van hun beleid inzake milieu- en personeelsaangelegenheden, sociale aangelegenheden, eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van corruptie opnemen, zijn er veel lacunes in de beschrijving van de andere elementen vastgesteld, vooral met betrekking tot de laatste drie aangelegenheden. Daarnaast zijn de beschrijving van de niet-financiële risico's en de interpretatie van het beleid op het vlak van risicobeheer en prestatie-indicatoren in veel verklaringen slechts beperkt uitgewerkt.

Uit de studie blijkt echter dat zo'n 15 vennootschappen bepaalde lacunes hebben erkend en de meerderheid heeft aangegeven dat ze deze willen verhelpen. Er worden dan ook aanzienlijke verbeteringen verwacht in de inhoud van de volgende verklaringen van niet-financiële informatie.

Verder hoopt de FSMA dat de aanbevelingen in deze studie, zowel wat de presentatie betreft als inzake de kwaliteit van de inhoud van de verklaringen van niet-financiële informatie en het gebruik van referentiemodellen, de genoteerde vennootschappen zullen helpen bij het opstellen van hun volgende verklaringen.

GEPUBLICEERDE STUDIES

1. De halfjaarlijkse communiqués 1997 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (december 1997).
2. Kasstroomtabel of financieringstabel: vergelijkend onderzoek van de informatieverstrekking door op de termijnmarkt genoteerde ondernemingen (februari 1998).
3. Publicatie van specifiek voor beleggers bestemde gegevens door op de termijnmarkt genoteerde vennootschappen (maart 1998).
4. Communiqués over de jaarresultaten 1997 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (mei 1998).
5. Vergelijkende studie over de informatie inzake “corporate governance” die door Belgische genoteerde vennootschappen wordt gepubliceerd (oktober 1998).
6. De halfjaarlijkse communiqués 1998 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (december 1998).
7. Transparantie met betrekking tot de effectenportefeuille (januari 1999).
8. De communiqués over de jaarresultaten van 1998 van de vennootschappen die zijn genoteerd op de eerste markt en op de nieuwe markt (mei 1999).
9. Waarderingsregels (juli 1999).
10. Vergelijkende studie over de informatie die de Belgische genoteerde vennootschappen publiceren (jaarrekeningen 1998) inzake “corporate governance” (november 1999).
11. Publicatie van specifiek voor beleggers bestemde gegevens door op de eerste markt genoteerde Belgische vennootschappen (december 1999).
12. De halfjaarlijkse communiqués 1999 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (december 1999).
13. De communiqués over de jaarresultaten van 1999, gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (juli 2000).
14. De halfjaarlijkse communiqués in 2000 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (november 2000).
15. De communiqués die de op de eerste en de op de nieuwe markt genoteerde vennootschappen hebben gepubliceerd over hun jaarresultaten 2000 (juli 2001).
16. De halfjaarlijkse communiqués in 2001 van de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt genoteerd zijn (november 2001).
17. De communiqués over de jaarresultaten 2001 van de vennootschappen die op de eerste en op de nieuwe markt genoteerd zijn (juni 2002).
18. De halfjaarlijkse communiqués die in 2002 zijn gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt en op de nieuwe markt zijn genoteerd (december 2002).
19. Kwartaalinformatie Q 3/2002 gepubliceerd door de vennootschappen die op de eerste markt zijn genoteerd (februari 2003).
20. Informatie op het internet – Verhandeling van rechten van deelneming via internet (juli 2003).
21. Methodologie gebruikt voor de risicoberekening van ICB's (juli 2003).
22. De communiqués over jaarresultaten 2002 van de vennootschappen die op de eerste en op de nieuwe markt zijn genoteerd (september 2003).
23. De in 2003 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (december 2003).
24. De in 2003 gepubliceerde kwartaalcommuniqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels zijn genoteerd (februari 2004).

25. De jaarlijkse communiqués 2003 van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (juni 2004).
26. De resultaten van de IAS/IFRS-enquête uitgevoerd door de CBFA bij Belgische beursgenoteerde ondernemingen (juni 2004).
27. De informatie over corporate governance verstrekt door de Belgische op de eerste markt van Euronext Brussels genoteerde vennootschappen – capita selecta (december 2004).
28. De in 2004 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Euronext Brussels genoteerd zijn (december 2004).
29. Oproepingen tot algemene vergaderingen van Belgische genoteerde vennootschappen: modaliteiten van publicatie (november 2005).
30. De in 2005 gepubliceerde halfjaarlijkse communiqués van de vennootschappen die op Eurolist by Euronext Brussels genoteerd zijn, (januari 2006).
31. Informatieverstrekking in 2005 over en impact op het eigen vermogen en resultaat van de IFRS-transitie bij de Belgische vennootschappen waarvan de aandelen genoteerd zijn op Eurolist by Euronext Brussels (maart 2006).
32. De jaarlijkse communiqués 2005 van de vennootschappen die op Eurolist bij Euronext Brussels genoteerd zijn (augustus 2006).
33. Vergelijkende studie van de informatie inzake “corporate governance” die door de genoteerde vennootschappen wordt gepubliceerd in het “corporate governance charter” (december 2006)
34. Studie over de voorstelling van de IFRS-winst- en verliesrekening en de naleving van de CESR-aanbeveling inzake alternatieve prestatie maatstaven (december 2006).
35. Tussentijdse verklaring of driemaandelijks financieel verslag: een nieuwe verplichting voor genoteerde vennootschappen (juni 2008).
36. Studie over de eerste halfjaarlijkse financiële verslagen opgesteld met toepassing van IAS 34 (december 2008).
37. Studie over de halfjaarlijkse financiële verslagen opgesteld met toepassing van IAS 34 (juni 2010).
38. Naleving door de Belgische genoteerde vennootschappen van nieuwe openbaarmakingsverplichtingen opgelegd door de Belgische Corporate Governance Code 2009 (december 2010).
39. Vergelijkende studie omtrent Dealing Codes van genoteerde vennootschappen (december 2010).
40. De eerste verklaringen inzake deugdelijk bestuur: opvolgingsstudie van Studie nr. 38 (september 2011).
41. Studie inzake informatieverstrekking over goodwill met toepassing van IAS 36 in de jaarrekeningen van de genoteerde vennootschappen boekjaar 2010 (februari 2012).
42. De eerste wettelijke remuneratieverslagen: tweede opvolgingsstudie van Studie nr. 38 (december 2012).
43. Beschouwingen bij de rapportering door beursgenoteerde ondernemingen over de vergoedingen na uitdiensttreding in de jaarrekeningen 2012 (december 2013).
44. Financiële verslaggeving over Belgische pensioenplannen van het type vaste bijdrage met wettelijk gegarandeerd rendement (januari 2015).
45. Beschouwingen over de informatie over relaties en transacties met verbonden partijen (februari 2015).
46. Impact van de wijziging van de Belgische pensioenwet op de verwerking van pensioenverplichtingen in IFRS-jaarrekeningen (december 2016).

Alle studies kunnen worden gedownload via de website van de FSMA (www.fsma.be).